Ազգ
Azg armenian daily
1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1998 ՇԱԲԱԹ #139 (1643)

Փաստերի բացակայության պատճառով Բրիտանիան հայկական կոտորածները ցեղասպանություն չի ճանաչում

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՁԱՅՆ: Մեծ Բրիտանիայի Լորդերի պալատի փոխխոսնակ, բարոնուհի Քերոլայն Քոքսը դիմել է իր երկրի կառավարությանը` հորդորելով ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը, ինչպես այդ արվեց Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի կողմից: Ի պատասխան այդ դիմումին` բարոնուհի Սայմոնսը նշել է, որ բրիտանական կառավարությունը դատապարտել է 1915 թ. կոտորածը, եւ հայ ժողովրդի այն ժամանակվա տառապանքը պատմական չափանիշներով համարել է ողբերգություն: Սակայն, ըստ Սայմոնսի, «քանի որ չկան այն փաստաթղթերը, ըստ որոնց թուրքական կառավարությունը հայերին բնաջնջելու հատուկ որոշում է կայացրել, բրիտանական կառավարությունը 1915 թ. դեպքերը իբրեւ ցեղասպանություն չի ճանաչել»:

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՄՀՖ-ի 100-րդ թռիչքը կայացավ

Բազմիցս անդրադարձել ենք Միացյալ հայկական ֆոնդի 100-րդ թռիչքի մանրամասներին: Վերջապես հուլիսի 31-ին երեկոյան 18:50-ին «Զվարթնոց» օդանավակայանում վայրէջք կատարեց C5-B Galaxy ամերիկյան ռազմական մեծագույն բեռնատար օդանավը, որ Հայաստան էր փոխադրել 8 մլն 100 հազար դոլար արժողությամբ մարդասիրական լավորակ ապրանք մեծամասամբ դեղորայք եւ բժշկական պիտույքներ:

Թռիչքն ուղեկցում էր 38 անդամներից կազմված պատվիրակությունը գլխավորությամբ Մ. Նահանգների մարդասիրական օգնությունը ԱՊՀ երկրներում համակարգող Ռաս Ջերի Օվնդորֆի եւ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանի տիկնոջ Քիմ Թոմսոնի: Ուղեկցում էին լրագրողներ «Վաշինգտոն թայմս», «Լոս Անջելես թայմս», «Հայ կյանք» եւ «Փրովիդենս Ջոռնլ» թերթերից: Կայացած 100 թռիչքներից 35-ի ֆինանսավորումն իր վրա էր վերցրել ԱՄՆ-ի կառավարությունը: Մարդասիրական օգնության առաջին խմբաքանակը 60 տոննան բարեհաջող հասավ Հայաստան եւ կեսգիշերին մյուս 10 տ. մեկ ուրիշ ինքնաթիռով վայրէջք կկատարի «Զվարթնոց» օդանավակայանում: Այնտեղ տեղադրված են շատ հատուկ դիագնոստիկ մեքենաներ ընդհանուր 250 հազար դոլար արժողությամբ, որոնցից նույնիսկ Եվրոպայում չկան: Այս սարքավորումները բերվել են մեկ կարեւոր նպատակով` Երեւանի մամոգրաֆիայի կենտրոնում դիագնոստիկ հետազոտման 2-րդ փուլն իրականացնելու, պարզաբանեց կենտրոնի նախագահ Ռիտա Պալյանը:

Հյուրերին դիմավորելու էին եկել արտգործնախարար Վ. Օսկանյանը, առողջապահության նախարար Գ. Ստամբոլցյանը, մշակույթի նախարար Ռ. Շառոյանը, փոխքաղաքապետ Կամո Արեյանը, ֆինանսների նախարար Է. Սանդոյանը, կրթության փոխնախարար Ա. Թոփուզյանը, հումանիտար հանձնաժողովի նախագահ Ասլիկյանը, ԱՄՆ դեսպան Պիտեր Թոմսոնը, նախագահի խորհրդական Պ. Հայրիկյանը եւ շատ պաշտոնական անձինք:

Օդանավակայանի հյուրասրահում հյուրերին ընդունեց վարչապետ Արմեն Դարբինյանը եւ իր շնորհակալական խոսքը հղեց ներկաներին, նշելով որ այս հոբելյանական թռիչքը կայացավ եւ մենք երախտապարտ ենք այն կազմակերպություններին, որոնք Հայաստանին դժվարագույն անցումային ժամանակահատվածում հումանիտար օգնություն են ցուցաբերել, եւ հատկապես այն կազմակերպություններին, որոնք ընդգրկված են ՄՀՖ-ի աշխատանքներում:

Տես # էջ 8

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Իգոր Սերգեեւի հրաժարական չի ենթադրվում

ՄՈՍԿՎԱ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՌԴ պաշտպանության նախարար Իգոր Սերգեեւը ներկայումս ոչ մի զեկուցագիր չի գրել, առողջության բերումով ծառայողական պարտականությունների կատարմանը խանգարող խնդիրներ չկան եւ չեն կանխատեսվում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այս մասին այսօր հայտարարել է պաշտպանության նախարարի մամլո քարտուղար, գեներալ-մայոր Անատոլի Շատալովը:

Գեներալ Շատալովը նշել է, որ «Իգոր Սերգեեւի առողջական վիճակի վատթարացման մասին զանգվածային լրատվամիջոցներում վերջերս հայտնված հրապարակումները կեղծ, սադրիչ բնույթ են կրում եւ ոչ մի հիմք չունեն»:

Լեբեդին մտահոգում է իր անձի գովաբանումը

ԿՐԱՍՆՈՅԱՐՍԿ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի ժողովրդահանրապետական կուսակցության ղեկավարի պաշտոնում Ալեքսանդր Լեբեդի լիազորությամբ այսօր Կրասնոյարսկում ավարտվեց կուսակցության 3-րդ համագումարը:

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, համագումարի արդյունքներին նվիրված մամլո ասուլիսում Ալեքսանդր Լեբեդը նշել է, որ այժմ կուսակցության համար գլխավորը կլինի Պետդումայի 1999 թվին կայանալիք ընտրությունների նախընտրական արշավի հաջող անցկացումը:

Լեբեդի ասելով, նրան մտահոգում է այն փաստը, որ համագումարի որոշ պատվիրակների ելույթներում հնչել են իրեն ուղղված գովաբանության «երբերանգներ»: Դա թույլ տալու համար ստիպված ենք լինում «այդպիսի գլուխների վրա մի դույլ պաղ ջուր լցնել»: Առավել «չափն անցած» երկրպագուների նկատմամբ ստիպված ենք այդ անել հրապարակավ, նշել է Ռուսաստանի ժողովրդահանրապետական կուսակցության ղեկավարը:

Դաժան գնդակոծվել են Կրասնոսելսկի դիրքերը

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Դաժան միջադեպ արձանագրվեց հայ-ադրբեջանական սահմանի հյուսիսային հատվածում. հուլիսի 31-ին, ժամը 00.25-ից մինչեւ 1-ն անց 15-ը Ադրբեջանի ԶՈՒ ստորաբաժանումները տարբեր տրամաչափի գնդացիրներից գնդակոծել են Կրասնոսելսկի պաշտպանական դիրքերը: ՀՀ ԶՈՒ ստորաբաժանումների համարժեք գործողություններից հետո հակառակորդը դադարեցրել է կրակը: ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչությունից հայտնեցին, որ տուժածներ չկան: Հայ-ադրբեջանական սահմանի մյուս հատվածներում հուլիսի 30-ի երեկոյան եւ հուլիսի 31-ի առավոտյան այլ միջադեպեր չեն գրանցվել:

Վերստեղծվեց ԼՂՀ լրագրողների միությունը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հուլիսի 31-ին կայացել է ԼՂՀ լրագրողների միության համագումարը, որի աշխատանքին մասնակցել են արցախցի 36 լրագրողներ: Ինչպես հայտնեցին ԼՂՀ տեղեկատվության եւ մամուլի վարչությունից, համագումարը հիմնադիր էր, քանզի, ինչպես պարզվել է, անգործության մատնված նախկին միությունը նույնիսկ գրանցված չի եղել արդարադատության պետվարչությունում: Համագումարն ընդունել է միության նոր կանոնադրությունը: Միության նախագահ է ընտրվել Նիկոլայ Բաղդասարյանը: Նորընտիր նախագահը հավաստիացրել է, որ ամեն ինչ կարվի, որպեսզի լրագրողների միությունը վերջապես իր արժանի տեղը զբաղեցնի հանրապետության հասարակական կյանքում:

Փոխհրաձգություն թուրք եւ հույն սահմանապահների միջեւ

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի ու Հունաստանի սահմանագծում փոխհրաձգություն է տեղի ունեցել կողմերի սահմանապահ ծառայությունների միջեւ, որից ոչ ոք չի տուժել, հաղորդել է «Ազատություն» ռադիոկայանը: Ըստ «Անատոլու» գործակալության, սահմանային Մարիցա գետի վրա փոխհրաձգությունը սկսվել է այն բանից հետո, երբ հույները անպարկեշտ շարժումներ են արել թուրքերի նկատմամբ ու կրակ բացել, թուրքերն էլ պատասխանել են հրաձգությանը: Մինչդեռ հունական բանակի հուլիսի 30-ի հաղորդագրության մեջ նշվում է, թե առաջինը թուրքերն են կրակ բացել:

Դեմիրելը Թուրքիայի աջակցությունն է հայտնել Պաղեստինի ժողովրդին

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը մեկօրյա այցով ժամանել է Անկարա` Մերձավոր Արեւելքում խաղաղության կասեցված գործընթացը առաջ մղելու համար Թուրքիայի աջակցությունը ստանալու ակնկալիքով: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, նա հանդիպել է նախագահ Դեմիրելին ու երկրի այլ ղեկավարներին: Հանդիպումներից հետո կայացած համատեղ մամլո ասուլիսում Դեմիրելը կրկին Թուրքիայի աջակցությունն է հայտնել Պաղեստինի ժողովրդին: Նա քննադատել է Իսրայելի քաղաքական գործիչներին, որոնք կասեցնում են ԱՄՆ-ի միջնորդությամբ զարգացող խաղաղության գործընթացը: Դեմիրելն ասել է, որ Թուրքիան լիովին աջակցում է Պաղեստինի ժողովրդին եւ այդպես էլ կշարունակի:

Մայրաքաղաքի թիվ 1 եւ 2 շուկաները չվաճառվեցին

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հուլիսի 31-ին ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության աճուրդի կենտրոնում հայտարարված մայրաքաղաքի թիվ 1 եւ 2 շուկաների աճուրդով վաճառքը չկայացավ: Մրցութային հանձնաժողովի նախագահ, ՀՀ սեփականաշնորհման փոխնախարար Աշոտ Մարկոսյանի կարծիքով, հիմնական պատճառը աճուրդի հանված օբյեկտների նախնական բարձր գներն էին: Հիշեցնենք, որ դրանց նվազագույն գները սահմանվել էին, համապատասխանաբար, 1 մլրդ 433 մլն 808 հազար եւ 2 մլրդ 23 մլն 286 հազար դրամ:

Ինչպես պարզվեց, աճուրդի կենտրոնը որեւէ մասնաբաժին չունի օբյեկտների վաճառքից: Դա, բնականաբար, չի խթանում կենտրոնի շահագրգռվածությունը վաճառքի հարցում: Որոշ ժամանակ անց շուկաները նորից կդրվեն վաճառքի, նշեց փոխնախարարը: Դրանց գներն ավելի ցածր կլինեն, ենթադրեց նա:

ԹԵՔԵՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Արմինկոյի «Internet» դպրոց-սրճարանը վերջապես բացվեց

Դեռեւս անցած շաբաթ «Ազգը» իր ընթերցողներին հայտնել էր Թեքեյան կենտրոնում ինտերնետային դպրոց-սրճարանի բացման մասին: Բացումը քիչ ձգձգվեց, բայց տեղի ունեցավ: Դպրոցի առաջնային խնդիրը կադրերի պատրաստումն է` անվճար դասընթացներ դպրոցականների համար, ինչպես նաեւ Ինտերնետից օգտվելու հնարավորություն ցանկացողներին (1 ժամը 2500 դրամ): Կենտրոնի ինտերնետային կապը կիսով չափ հեռախոսային է (Հայաստանից ուղարկվող ազդանշանը), կիսով չափ` արբանյակային (ստացվող ազդանշանը): Վերջինս անհամեմատ մեծացնում է կապի արագությունը:

Բացմանը ներկա վարչապետը, արտգործնախարարը, փոստի եւ հեռահաղորդակցության, արդարադատության նախարարները միայն հիացական կարծիք կարող էին հայտնել նման նախաձեռնության առիթով, որն իր էությամբ խիստ հեռանկարային է բնական ռեսուրսներով ոչ հարուստ եւ աշխարհագրապես շրջափակված Հայաստանի համար: Պրն Օսկանյանը փորձեց ավելի հեռուն գնալ, ասելով, թե հաջորդ քայլը պետք է լինի գրադարան-սրճարանի բացումը: Իր հերթին Արմինկոյի տնօրեն պրն Անդրանիկ Ալեքսանյանը նշեց կենտրոնի ապագա հնարավորություններից մեկը, որը շատ կուրախացնի սփյուռքում ապրող մեր հայրենակիցներին, այն է` հեռուստակամուրջ: Որեւէ առիթով իրար տեսնել ցանկացող բարեկամները որոշակի ժամի գալիս են Արմինկոյի գրասենյակներ եւ հատուկ սարքերի միջոցով տեսնում իրար, զրուցում, շնորհավորում...

Հիշեցման կարգով ասենք, որ 1994 թ. Արմինկոն հայ-ռուսական համատեղ ձեռնարկությունն առաջին անգամ Հայաստանում տեղադրեց web site եւ Հայաստանը կապեց արտաքին տեղեկատվական աշխարհի հետ:

ԻՆԵՍ ՇԱՌՈՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հեղաշրջումացավ

Ծանոթության կարգով. նոր (հայկական) հիվանդություն, որի առաջին նշանները երեւացին ՀՀ նախկին նախագահի հրաժարականից հետո եւ ակտիվացան ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի 100 օրվան նվիրված ասուլիսից հետո:

Եթե ընթերցողը չի մոռացել, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի տեքստը ժամանակին խիստ գնահատականների տեղիք տվեց հասարակայնության տարբեր, եւ առաջին հերթին, ընդդիմադիր քաղաքական շրջանակներում: Խոսքը վերաբերում է նախ եւ առաջ հրաժարականի «իշխանության հայտնի մարմինների» կողմից պարտադրված լինելու վարկածին, որ «Հայաստանի տակ դրված ական» որակվելով, մերժվեց քաղաքական եւ հասարակական գործիչների մեծամասնության եւ բացահայտորեն պաշտպանվեց միայն նորուղիական տարաշխարհիկ «գաղափարախոսության» հետեւորդների կողմից, որ այսօր էլ առիթը բաց չեն թողնում հարուստ երեւակայության ծնունդ այդ «թեզը» դարձյալ ու դարձյալ գործի դնելու համար: ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի 100 օրվա ասուլիս-հաշվետվությունը հրաշալի առիթ տվեց «հեղաշրջումագետներին» մեռելածին գաղափարին շնչառություն հաղորդելու փորձերի համար: Նախագահը երեւի թե հասցրել էր մոռանալ մեր քաղաքական գործիչների եւ նրանց խոսափողերի այն հազվագյուտ ընդունակությունը, որ զարմանքով արձանագրել էր իր նախընտրական վերջին ասուլիսում. «Այստեղ (Հայաստանում- Լ. Պ.) ուղղակի վարպետացած են վարկաբեկելու մեջ»: Այլապես, անշուշտ, ծանրութեթեւ կաներ, միլիգրամի ճշտությամբ կկշռեր իր արտասանած յուրաքանչյուր տառը եւ մեկընդմիշտ մի կողմ կդներ այն անմիջականությունը, որին լրագրողները առնչվեցին մասնավորապես հուլիսի 22-ի ասուլիսում: Խոսքը վերաբերում է «աշնանային հեղաշրջման» մասին հարցի պատասխանին, որ առանց հապաղելու մատի փաթաթան դարձրին իշխանության բոլոր հակառակորդները՝ ծամելով ու ծամծմելով, ձգելով եւ երբեմն ուղղակիորեն անպարկեշտ մանրամասներով գունավորելով ասվածը. «Ո՞վ է այն տղամարդը, որ հեղաշրջում պետք է աներ: Եթե այդպիսի տղամարդիկ կային... ինչո՞ւ հեղաշրջում չէին անում: Սպասում էին, որ Քոչարյան Ռոբերտը գա եւ ինչ-որ հարցեր կարգավորի»: Նախագահն, իհարկե, պարտավոր էր առավել զուսպ լինել, բայց ըստ էության ի՞նչ արտասովոր բան էր ասվել: Քաղաքական մթնոլորտը 1995 թ.-ից ի վեր լցված էր Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի պահանջով, սակայն ընդդիմությունը խոսելուց եւ հայհոյելուց բացի այլ բանի ընդունակ չէր. թեժ գարուններին հաջորդում էին հանդարտ ամառները եւ չափավոր լարված աշունները, սակայն ոչինչ չէր փոխվում: Ժողովրդի ամենալայն շերտերի խրոնիկական «անբավարարվածությունը» շարունակվում էր ընդդիմության անկարողությունն ավելի ու ավելի ակնառու դարձնելով: Այդ առումով «ո՞ւր է այն տղամարդը...» հարցադրումը թեեւ հուզական է, բայց ճշմարտությունից հեռու չէ: Ինչ վերաբերում է «ինչ-որ հարցեր կարգավորելը» հեղաշրջման հետ նույնացնելու փորձերին, ապա դա հերթական անգամ ցանկալին իբրեւ իրականություն ներկայացնելու հասկանալի ցանկության հետեւանք է:

Այնուամենայնիվ, ի՞նչն է շարունակում ոգեշնչել Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականում հեղաշրջման իրողություն տեսնող «քաղաքագետներին»: Այն, որ այդ հրաժարականը կամավոր չէ՞ր: Որ նախկին նախագահը ոչ թե «բեզարել էր» երկիրը ղեկավարելու ծանր բեռից կամ, մի օր արթնանալով, որոշել ընդառաջ գնալ ընդդիմության պահանջին, եւ կամ ուղղակի վատ տրամադրության հետեւանքով հանգել այդ «պատմական» գաղափարին, այլ ընդամենը հայտնի (ԼՂՀ հիմնախնդրի կարգավորման առնչվող) հանգամանքների բերումով «զինուժի» հզոր հենարանը կորցրած լինելու թելադրանքով հրաժեշտ տվել Նախագահի պաշտոնի՞ն: Հետաքրքիր է, որեւէ Նախագահ (կամ նույնիսկ պակաս կարեւոր մի պաշտոնյա) երբեւէ կամավոր հրաժարական տալի՞ս է, եւ եթե ինչ-ինչ հրամայականներից ելնելով նման վճիռ է կայացնում, ապա դրա ամենաճշգրիտ որակումը «հեղաշրջո՞ւմն է»: Եթե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ունենար ժողովրդի գոնե 50 տոկոսի աջակցությունը, ապա Վազգեն Սարգսյանը կվաստակե՞ր «հեղաշրջումների չեմպիոնի» (...այն տղամարդու) եզակի դափնին, որ նրան վերագրում են մեր քաղաքական այրերը (նույնիսկ հայտնի օրիգինալ, Նախագահի նախկին թեկնածու Յուրի Սկրտչյանը չդիմացավ այդ գայթակղությանը):

Բոլոր դեպքերում, փորձը փորձանք չէ: շարունակենք կատու փնտրել այն սենյակում, որտեղ կատու չկա. գուցե, մի բան ստացվի:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՌԵՊԼԻԿ

Ծննդատան նոր «լյուքս համարները» ամեն մեկի բանը չեն

Ինչպես արդեն հայտնի է, բոլոր հիվանդանոցները, այնպես էլ շատ ծննդատներ անցել են վճարովի համակարգի: Այո, նախապես բժշկի հետ պայմանավորվածություն ունենալու դեպքում եւ համապատասխան գումարը մուծելով, քեզ լիարժեք օգնություն կցուցաբերեն: Թիվ 2 ծննդատանը արդեն գործում են նաեւ լյուքս համարներ, որոնք հիանալի հարմարություններ ունեն: Եվ այդ ամենի համար պետք է մուծել օրը 60-70 ամերիկյան դոլարին համարժեք դրամ: Առավոտյան ժամը 12-ից մինչեւ երեկոյան ժամը 8-ը հայտարարված է տեսակցության ժամ: Մուտքի համար պետք է դիմել ընդունարան: Եվ հատուկ թերթիկներ լրացնելուց ու անձի համար 1000 դրամ մուծելուց հետո միայն կարող ես բարձրանալ տեսակցության: Սպիտակ խալաթը անպայման պետք է գցես ուսերիդ, ինչպես հենց իրենք՝ քույրերն են նշում, ձեւի համար: Իսկ այն հարցին, թե ինչպես է սահմանվել մուտքի գումարը, նրանք անկեղծորեն պատասխանեցին. ալան-թալանի նոր միջոց: Ինչպես համոզվեցի ինքս, լյուքս համարի հարմարությունները իրոք թանկ հաճույք են: Ինչպես ասում են, ամեն մարդ իր վերմակի չափով պետք է ոտքը գցի:

Սակայն դա աչք ծակող չէր լինի, եթե, մյուս կողմից, ապահովված լիներ միջին ու միջակ մակարդակը: Վերմակը գոնե «կարճահասակների» մարմինը պետք է ծածկի:

ՄԵՐԻ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Կարգ ու կանոնը բռունցքով չեն պաշտպանում, առավել եւս՝ քացով

Հուլիսի 31-ին «Երիտասարդական» մետրոյի անցումի աստիճաններին ներքին գործերի մի սպա ապտակում էր մի մանրավաճառ երիտասարդի՝ «Երեւանն ինչ են դարձրել, էս ինչ ես արել» եւ այլ արտահայտություններով: Այնուհետեւ մոտեցավ կողքի միրգ վաճառող կնոջը եւ տիրոջ իրավունքով հարցրեց, թե ով է թույլատրել այստեղ միրգ վաճառել...

Որքան հասկացա, այդ պաշտոնյայի սիրտը շատ է ցավում քաղաքի տեսքի համար, ինչպես նաեւ նա օրենքի իսկական պահապան է: Այդ դեպքում ի՞նչ իրավունքով էր հարվածում երիտասարդին եւ ի՞նչ իրավունքով էր նման տոնով խոսում այդ մարդկանց հետ, որոնք հասկանալի պատճառներով կուչ էին եկել նրա առաջ... Հայաստանը փոքր երկիր է, եւ մենք լավ գիտենք, որ իշխանավորները շատ լավ են ապրում, բայց ինչո՞ւ չեն ցանկանում, որ հասարակ մարդիկ [illegible]: Չէ՞ որ լավ օրից չէ, որ տարեց կինը դրսում միրգ կամ բուլկի է վաճառում, իսկ առողջ երիտասարդը սեղանիկի առջեւ կանգնած առեւտուր անում (մանավանդ որ առեւտուր շատ քիչ է լինում): Երկիրը նման ծանր վիճակի հասցնելուց հետո ոչ ոք իրավունք չունի փողոցային առեւտուրն արգելելու (որքան էլ դա տհաճ է), իբր թե քաղաքի տեսքը փչանում է: Պարոնայք հրամաններ արձակողներ եւ դրանք կատարողներ, եթե ձեր սիրտը ցավում է Երեւանի տեսքի համար, ապա աղբի մեջ թաղված քաղաքը մաքրելու ջանքեր գործադրեք, աղբը որտեղ պատահի թափողներին տուգանեք: Դուք այդ չեք անում եւ մարդկանց «անօրինական» (հետաքրքիր է, թե այս երկրում ի՞նչն է օրինական) առեւտրի համար նվաստացնում եք, որովհետեւ դա ձեզ հաճելի է: Ինչպես հավաքվածներն էին ասում, այդ պաշտոնյան միշտ էլ չարաշահում է իր դիրքը. իրեն թույլ է տալիս հարվածել իր մոր տարիքի կնոջը, քացով շատ է տալիս սեղանիկները [illegible] աղաչական «Հովհաննիսյան ջան» խոսքերը լսելուց:

Մ. Ա.

Լույս է տեսնում «Խիզախ հայուհի» շաբաթաթերթը

Հայաստանի մամուլը համալրվեց եւս մեկ պարբերականով: Հուլիս ամսից սկսեց լույս տեսնել արցախյան պատերազմի մասնակից կանանց հանրապետական կազմակերպության «Խիզախ հայուհի» շաբաթաթերթը: Հրապարակի վրա են թերթի առաջին եւ երկրորդ համարները:

Անդրանիկ համարը բացվում է արցախյան պատերազմի մասնակից կին ազատամարտիկներին ուղղված Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության խոսքով, ուր մասնավորապես ասված է. «Մեր նորօրյա պայքարում, արցախյան ազատամարտում իրենց ուրույն տեղն ունեցան նաեւ հայոց աշխարհի դուստրերը, որոնց, ինչպես եւ մեզ, պարտադրվեց չհայտարարված պատերազմ: Մեր քույրերից շատերն իրենց եղբայրների հետ բռնեցին անմահության ճանապարհը, զոհաբերելով ամենաթանկը՝ կյանքը, հանուն այն հաղթանակի, որի կերտողները եւ վկաներն ենք այսօր»:

Պարբերականի առաջին երկու համարները հանգամանորեն պատմում են անմահության ճանապարհը բռնած այդ խիզախ հայուհիներից Հեղինե Բդոյանի, Կարինե Գեւորգյանի, Ռուզաննա Եսայանի, ինչպես նաեւ «ապրող հերոս» Աիդա Սերոբյանի եւ հայրենիքի ազատագրության այլ նվիրյալների կյանքի ու սխրանքների մասին:

Թերթն ունի «Կոչեմ պորողաց», «Պոեզիա», «Գեղարվեստ» ընթերցող լայն շրջաններին հետաքրքրող այլ բաժիններ, ժամանցի էջեր:

Բարի երթ ենք մաղթում «Խիզախ հայուհուն»:

ՀՀ ՊՆ ԼԶՎ ՍԱՍՈՒՆԻ ԲԱԺԻՆ

Պաշտպանության նախարարության հայտարարությունը

Մ/թ օգոստոսի 7-ին, ժամը 14-ին, Իջեւան, Արմավիր եւ Հրազդան քաղաքներում տեղի կունենան հրամանատարական հաշվետվություններ, հեռավոր սահմանային զորամասերի հրամանատարների մասնակցությամբ:

Իջեւանում՝ մշակույթի տանը
Արմավիրում՝ մարզպետարանի դահլիճում
Հրազդանում՝ մարզպետարանի դահլիճում

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել տարածքային զինկոմիսարիատներ:

ՊՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Նոր ինքնաթիռով հայկական անձնակազմի առաջին չվերթը

Արդեն 20 օր է «Հայկական ավիաուղիների» օդանավային պարկը համալրվել է նոր արեւմտյան Ա 310 Airbus Industrie օդանավաշինական կոնսորցիումի օդանավով: Այս օրերի ընթացքում ինքնաթիռը կատարել է բավականաչափ չվերթեր, այնինչ հայտարարություններ են արվում, թե իբր ինքնաթիռը ընդամենը 30 ժամ թռիչք է կատարել: «Ազգը» տեղեկատվության հավաստիությունը ստուգելու նպատակով «Հայկական ավիաուղիների» գլխավոր տնօրենի պաշտոնակատար Տիգրան Աչոյանից տեղեկացավ, որ «Ա 310-222 վարձակալված օդանավը հուլիսի 8-ին լինելով Հայաստանում, շահագործումը սկսել է հուլիսի 12-ից առաջին չվերթը կատարելով Երեւան-Լոնդոն-Երեւան երթուղով: Մինչ հուլիսի 31-ը օդանավով իրականացվել է 11 չվերթ ապահովելով 85,71 թռիչքաժամ: Օդանավը հուլիս ամսվա ընթացքում կատարել է նաեւ թռիչքային անձնակազմերի պատրաստում Երեւանում»: Երեկ առավոտյան 11:30-ին Երեւան-Ֆրանկֆուրտ չվերթով «Հայկական ավիաուղիների» նոր օդանավի հայկական առաջին անձնակազմը հրամանատար Սերգեյ Նալբանդյան, 2-րդ օդաչու Սերգեյ Զարգարյան, Airbus Industrie-ի օդաչու-հրահանգիչ Լորենս Մանֆրեդի հսկողությամբ կատարեց առաջին չվերթը:

Եթե օրեր առաջ քաղաքացիները տեսել են քաղաքի վրա պտտվող օդանավ, ապա անհանգստանալու հարկ չկար. պարզապես հայ օդաչուները գծային վերապատրաստում էին անցնում Երեւանում, որը նախատեսված է «Հայկական ավիաուղիների» եւ Airbus Industrie-ի միջեւ կնքված օդանավի վարձակալության պայմանագրով: Դա թվով 14 հայ օդաչուների վերապատրաստման ծրագրի բաղկացուցիչ մասն է:

Մ. Մ.

Ուխտագնացություն հանուն հաշմանդամների համալիրի կառուցման

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հուլիսի 31-ին ավարտվեց երիտասարդ հաշմանդամների «Հավատամք» համահայկական հիմնադրամի տնօրեն Նշան Բասմաջյանի ուխտագնացությունը Ստեփանակերտից Երեւան, որ նա սկսել էր հուլիսի 18-ին:

Երկու շաբաթվա ընթացքում բացառապես ոտքով կտրելով երկու հանրապետությունների միջեւ ընկած ճանապարհը, Ն. Բասմաջյանն ուխտագնացությունն ավարտեց Սուրբ Սարգիս եկեղեցում, որտեղ կատարվեց օրհնման արարողություն: Դրանից հետո նա կշարունակի երթը դեպի ՀՀ նախագահի նստավայր հույսով, որ կարժանանա ընդունելության:

Նշան Բասմաջյանը նշեց, որ ուխտագնացությունը նախաձեռնել է հոգեւոր, մշակութային եւ վերականգնողական համալիր ունենալու համար, որտեղ կընդգրկվեն բոլոր հաշմանդամները: Նա ավելացրեց, որ այս քայլը քաղաքական նպատակ չի հետապնդում, այլ փորձում է հաշմանդամների կյանքը դարձնել լիարժեք, պետության ուշադրությունը հրավիրել համալիրի կառուցման վրա, որի համար 1997-ին Լենինգրադյան փողոցի հարեւանությամբ 880 քմ հողակտոր է հատկացվել:

Ըստ նախագծի, կենտրոնը կունենա ջրավազան, սպորտային դահլիճ, արվեստի եւ արհեստի խմբակներ, գրադարան եւ այլն:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն /հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն /581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H.AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

կապ

ԱրմենՏելի ֆինանսական գործունեության տվյալները տպավորիչ են

Բայց սպասարկման որակն առաջվա պես կաղում է

Իսկ Արմինկոյի աճի ներուժը տպավորիչ է

Հուլիսի 27-ին Եվրոպայի զարգացման եւ վերակառուցման բանկի (EBRD) տնօրենների խորհուրդը հավանություն է տվել ԱրմենՏել ձեռնարկությանը 10 տոկոս բաժնեմասով միանալու Եվրաբանկի ծրագրին, ըստ որում՝ ոչ թե հունական կողմի (OTE) բաժնեմասի հաշվին, այլ ընդհանուր կանոնադիր կապիտալի ընդլայնման եղանակով, ասել է թե՝ Եվրաբանկը դառնում է ԱրմենՏելի հերթական բաժնետերը՝ «աթոռ նվաճելով» բաժնետերերի վարչության կազմում: Այս մասին լրագրողները տեղեկացան ՀՀ փոստի եւ հեռահաղորդակցության նախարար Արտակ Վարդանյանի երեկվա ասուլիսում, որ փաստորեն նաեւ նախարարի 100 օրյա գործունեության ամփոփումն էր: Պրն Վարդանյանը տպավորիչ լավատեսություն ցուցաբերեց՝ վստահ եւ լայնախոհ պատասխաններով ցույց տալով, որ այդ ժամանակահատվածն օգտագործել է «արհեստավարժեցման» առաջանցիկ տեմպերով:

ԱրմենՏելի բաժնետերերի ընդհանուր կանոնադիր կապիտալն այսպիսով դառնում է 175 մլն 600 հազար դոլար, որից ՀՀ կառավարության մասնաբաժինը 15 մլն 800 հազար դոլար է (9 տոկոս), OTE ձեռնարկության մասնաբաժինը՝ 126 մլն 700 հազար դոլար (72 տոկոս), «Լեվինսթին գրուպի» մասնաբաժինը՝ 15 մլն 800 հազար դոլար (9 տոկոս) եւ Եվրաբանկինը՝ 17 մլն 600 հազար դոլար, այսինքն՝ 10 տոկոս: Ընդսմին, նախատեսվում է վարչությունում «աթոռ ստանալու շեմն» իջեցնել 9 տոկոսի, որպեսզի բոլոր բաժնետերերը տեղ ստանան վարչության կազմում:

Նախարարի բնորոշմամբ «հասուն, գրագետ եւ լուրջ» այս ծրագիրը, բացի այդ, 60 մլն դոլարի համարժեք վարկային հատկացում է նախատեսում՝ ուղղված Հայաստանի հեռահաղորդակցության համակարգի (ԱրմենՏելի ցանցի) զարգացմանն ու ընդլայնմանը: Սա աննախադեպ վարկային ծրագիր է, քանզի Եվրաբանկի կողմից հատկացվող առաջին մասնավոր վարկն է, ամենախոշոր ուղղակի ներդրումը Հայաստանի մասնավոր հատվածում եւ, ի հավելումն՝ Եվրաբանկի ամենախոշոր գործարքն Անդրկովկասում: Սակայն հարկ է նշել նաեւ մեդալի հակառակ կողմը. ԱրմենՏելն ստիպված է զիջել հեռահաղորդակցության «ամենահրապուրիչ կետում», այսինքն, շարժական (բջջային) կապի ոլորտում արտոնագրման պայմաններով իրեն վերապահված 15-ամյա բացառիկ (էքսկլյուզիվ) իրավունքի մի մասը, որը նվազում է մինչեւ 5 տարի:

Ի տարբերություն «կապիտալի վերադարձի տեսակետից ամենաաշխույժ» այդ բնագավառի, տվյալների փոխանցման (ինտերնետ-պրովայդերների) ոլորտում բացառիկության իրավունք ԱրմենՏելը չունի: Ըստ նախարարի, այդ

բնագավառում լավ է աշխատել Արմինկոն (այստեղ եկամուտները սահմանափակ են՝ տարեկան մոտ 1 մլն դոլար, սակայն աճի ներուժը բավականին բարձր է): Հեռագրական բնագավառն առ այսօր Ինֆոկոմի մենաշնորհն է, սակայն «ֆինանսական եւ առեւտրային տեսակետից չկայացած» այդ ձեռնարկությունը թերեւս կուլ գնա ԱրմենՏելին, քանզի, չնայած մենաշնորհային պայմաններին, ավելի քիչ բաժնետերեր ունի, քան շատ ավելի աննպաստ պայմաններում գործող Արմինկոն:

Փոստային ցանցը Հայաստանի անկախության տարիներին չի նահանջել եւ առ այսօր գործում է առանց վնասի եւ պետությունից սուբսիդիաներ խնդրելու, գործող սակագները հեռու են ինքնածախսածածկումից, եւ եկամուտների հիմնական աղբյուրը կենսաթոշակային սպասարկումն է, տարածքների վարձակալությունը եւ առեւտրային գործունեությունը: Փոստային ծառայությունների ծավալը, սակայն, նվազելու միտում ունի, քանի որ ինչպես ամբողջ աշխարհում, այնպես էլ Հայաստանում աստիճանաբար դուրս է մղվում էլեկտրոնային կապի միջոցներից:

Հեռահաղորդակցության մյուս, նախարարի կարծիքով հրապուրիչ հեռանկարը «Փոստբանկի» հիմնումն է: Այդ ուղղությամբ խորհրդակցություններ են անցկացվում համաշխարհային խորհրդատվական կազմակերպությունների հետ՝ ռազմավարական ներդնող գտնելու նպատակով (մոտեցումները ճշտելու համար օգոստոսի 4-ին Հայաստան են հրավիրվել համաշխարհային փոստային միության եւ ԱՄՆ մասնագետները): Ռադիոհեռուստատեսային հեռարձակման ոլորտում նույնպես դրական տեղաշարժ եւ «հետաքրքիր ծրագրային իրադարձություններ կան»՝ արբանյակային համակարգը հեռուստացանցում ներդնելու ուղղությամբ: «Ոչ այնքան հասուն կազմված» այդ ծրագիրը, մասնավորապես բյուջետային հատկացումների ուշացումների պատճառով ձգձգվում է ու, թեեւ փորձարկումը կայացել է, մարտի 1-ից տեղափոխվել է սեպտեմբեր:

Թվերի լեզվով

Մեկ բաժանորդի միացումը հեռախոսային ցանցին պահանջում է 400-600 դոլար, որ զգալիորեն զիջում է զարգացած երկրների համապատասխան ցուցանիշին (700-1000 դոլար)՝ ի հաշիվ էժան աշխատուժի: Բաժանորդից, սակայն, գանձվում է ընդամենը 25 հազար դրամ: Չնայած դրան, նախատեսվում է 2004 թ. վերջին «հեռախոսությունը» (100-ին ընկնող բաժանորդների թիվը) հասցնել 20 տոկոսի, ինչպես նաեւ կառուցել 20 հազար կմ թվային կապուղիներ, «հյուսիսային կողմից Վրաստանի միջոցով դուրս գալ Սեւ ծով, այնտեղից՝ Ռուսաստան եւ Վառնա», իրականացնել 800 գյուղի «թվայնացում»: 580 հազար բաժանորդների եւ 326 հազար դիմորդների պայմաններում 1999 թ. վերջին նախատեսվում է թվային գծերի տոկոսն ընդհանուր գծերի համեմատ հասցնել 29-ի, 2000 թ.՝ 34-ի, 2007 թ.՝ 46-ի, բաժանորդների թիվն ավելացնել մինչեւ 2002 թ.՝ տարեկան 5 տոկոսով, այնուհետեւ անցնել աճի նորմալ (1 տոկոսանոց) տեմպերի: Շարժական կապի ոլորտում մինչեւ 2003 թ. (ԱրմենՏելի բացառիկ իրավունքի ավարտը) տարեկան աճը չի գերազանցի 1 տոկոսը, որից հետո կդառնա 2-3 տոկոս:

ԱրմենՏելի ընթացիկ ֆինանսական գործունեության տվյալները եկամուտների աճի առումով ավելի քան տպավորիչ են. եկամուտների աճն էականորեն գերազանցել է տնտեսական աճի տեմպերը. եթե նախորդ տարի ԱրմենՏելի համախառն եկամուտը կազմել է 47 մլն դոլար, ապա այս տարվա երկու եռամսյակում հասել է 34 մլն դոլարի եւ տարեվերջին, ըստ կանխատեսումների, կկազմի մոտ 70 մլն դոլար, ինչը համարժեք է 30 տոկոս աճի: «Ձեր բնակարանի հեռախոսի աշխատանքից գո՞հ եք» հարցին նախարարը պատասխանեց. «Ոչ, իհարկե, ոչ»: Ֆինանսական արդյունքները տպավորիչ են, բայց սպասարկման ոլորտում անելիքներ շատ կան: Ըստ նախարարի, հեռախոսացանցի այսօրվա տեխնիկական վիճակը բացառում է սպասարկման բարձր որակը. «զանգում ես ու միանում ես» ցուցանիշը Հայաստանում ընդամենը 30 տոկոս է: «Վիճակը կոտրելու միակ ճանապարհը ֆինանսավորումն է, մինչ այդ լուրջ սերվիսի մասին խոսելն ավելորդ է»:

«Ազգի» հարցին («Ի՞նչ է արվում անհարկի անջատումները եւ դրանց հաջորդող 2-3 ամիս տեւող «վերամիացումները» բացառելու համար») պատասխանելով, նախարարը հավաստեց, որ ԱրմենՏելի նոր ղեկավարության հետ փորձում են ստեղծել բնակչության բողոքներին արագ արձագանքելու մեխանիզմներ եւ բարելավել բաժանորդների հետ շփումը: Սահմանված է ամենօրյա մոնիտորինգ, եւ որոշ տեղաշարժ առկա է, սակայն այստեղ եւս անհրաժեշտ են լուրջ ներդրումներ: Մեր հաջորդ հարցից պարզվեց, որ սակագների փոփոխությունները հաջորդ տարի (եթե լինեն) կարող են պայմանավորված լինել սղաճի գործոնով: Բացի այդ, «ռոպեավճարի» մեխանիզմը, որ ԱրմենՏելի անպատրաստ լինելու պատճառով ուշանում է (նախատեսվում էր ներդնել մարտի 1-ից), շարունակում է օրակարգի մեջ մնալ. յուրաքանչյուր բաժանորդ 120 ռոպեից ավել խոսելու դեպքում ստիպված կլինի հավելավճար մուծել՝ ռոպեի համար 8 դրամ հաշվարկով:

ՄԱՐԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Ազգ» օրաթերթի խմբագրությանը

Ես ձեր օրաթերթի առաջին համարից մինչեւ օրս ընթերցողը լինելով, ձեր թերթի էջերում զգացել եմ ազնիվ եւ արդար վերաբերմունք մարդու եւ նրա իրավունքների հանդեպ, ուստի որոշեցի իմ այս ծանր վիճակի կապակցությամբ կրկին դիմել ձեր օգնությանը: Իմ խնդրանքը անձնականից բացի կրում է հասարակական բնույթ, դա հեռախոսակապի ընդհատումն է, առավել ճիշտ՝ առանց պատճառի անջատումը եւ բռնագրավումը: Ում ձեռնտու չէ Երեւանի հեռախոսային ցանցի հանցագործ մարդկանց չափազանց անօրեն վերաբերմունքը: Որքան մարդկային զոհեր են եղել հեռախոսի չաշխատելու պատճառով, ուշ է եկել բժիշկը, շտապ օգնությունը, բարեկամը եւ այլն: Իսկ ի՞նչ կարելի է՞ անել հրդեհի կամ կողոպուտի ու մարդասպանության մասին, ինչպե՞ս տեղեկացնել ներքին գործեր՝ մի ձեր մեն[illegible]յալ անձնավորության կամ փոքրիկ երեխաների տեր մորն օգնելու համար: «02» ՆԳ եւ ԱԱ նախարարության շաբաթաթերթը սարսափելի հանցագործություններ է նկարագրում, բայց երբեք չի գրում այսքան ցայտուն հանցանքի մասին, որ հանգիստ խղճով կատարում են Երեւանի քաղաքի հեռախոսացանցի ծառայող կոչված տղամարդիկ: Հորինում են պատրվակներ, իբր կապն է վնասվել, ԱՀԿ-ների վերանորոգումն է, մոնտյորը չի հասցնում գալ, պետք է խնդրել ուրիշ ուղարկի կամ տեսնել, եթե ոչ ո՞վ է տերը, գնա, ում ուզում ես ասի, հեռախոսդ կստանա մի առատաձեռն մարդ:

Գիտությունն այդ մեծ հայտնագործության հեռախոսի օգտագործման եւ իրավունքների մասին ոչ մի իրավաբանական օրենք չկա, նրա չարաշահումն օրենքով չի դատապարտվում:

Հարգելի խմբագրություն, շատերի պես հեռախոսային ցանցը ինձ էլ է տանջահար արել իր դժոխքի հնոցի կրակի մեջ: Անցյալը մոռանալով, այս վերջին երեք տարիների ընթացքում չեմ հիշում մեկ շաբաթ, որ իմ հեռախոսը մինչեւ շաբաթվա վերջը չանջատվի: Դե եկ ու մարդ ճարիր հեռախոսը վերականգնելու ծանր ճակատամարտում պայքարելու համար: 20.07.98 թ. մարդ ուղարկեցի հեռախոսի վարձը մուծելու (մինչեւ վերջին ամիսը կանոնավոր մուծել եմ), որպեսզի պատրվակ չգտնեին իմ հեռախոսը հափշտակելու համար: Վարձն ընդունող գանձապահ Քնարիկ կոչված տիկինը, չնայած իր 60-ից բարձր տարիքին, գրքույկի վրա տեսնելով հեռախոսի համարը, գոռում է, որ այդ համարն անջատված է եւ գրքույկը փորձում է ճղճղել, որ անհետանա մուծած լինելու փաստը: Չնայած իմ բարեկամն անձնազոհ կերպով կարողանում է փրկել գրքույկը, բայց հանցավոր տիկին Քնարիկը հասցնում է մի հարված հասցնել ուսային ծանր հիվանդի դեմքին: Հարգելի խմբագրություն, ի՞նչ են մտածում մարդու իրավունքներ քարոզող կառավարության պատասխանատուները ու ՆԳ եւ ԱԱ նախարարությունը:

Իմ հեռախոսը շարունակում է չաշխատել, չնայած ձեր թերթն այդ մասին տպագրեց մի քանի օր առաջ եւ իմ ծանր՝ ծեր ու հիվանդ վիճակը նկարագրել էր, որի համար հայտնում եմ իմ խորին շնորհակալությունը:

ԵԼԵՆԱ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ք. Երեւան, Աղայան 9 բն. 26

Հեռ. 58-93-16

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Նախկին տնօրենը թող օգնի նորին

Մեր թերթի հուլիսի 30-ի համարում «Ավելորդ» տնօրենների փնտրտուքը շարունակվում է» վերնագրով նյութը հետաքրքրություն է առաջացրել ՀՀ նախագահի աշխատակազմի համապատասխան բաժնում, ինչպես նաեւ, բնականաբար, Երեւանի քաղաքապետարանի կրթության վարչությունում: Տպում ենք վերջինիս պատասխանը, միաժամանակ տեղեկացնում, որ ստացել ենք նաեւ խնդրո առարկա դպրոցի կոլեկտիվի շնորհակալական նամակը նախապես տպված հոդվածի առիթով:

Կյանքն առավել բովանդակալից ու հետաքրքիր է առաջընթաց զարգացման մեջ: Երեկվա նորն այսօր կորցրել է իր արժեքը, քանզի փոխվել են տնտեսական հարաբերությունները, փոխվել են դպրոցին ներկայացվող պահանջներն ու այսօրվա նորն է ի զորու գտնելու վաղվա կառուցողին, գաղափարականին, հերոսին: Դպրոցը վերափոխման կարիք ունի, իսկ վերափոխման այդ ընթացքը կամա թե ակամա պիտի առնչվի կադրային քաղաքականության հետ: Այսօրվա աշակերտին դպրոցի հետ կապելու համար անհրաժեշտ է վառ երեւակայություն, ոգեւորիչ խանդավառություն, սերնդի հոգեբանությունը հասկանալու կարողություն: Այս տեսանկյան տակ կատարվող շարժումը «Ազգ» օրաթերթի թիվ 137 համարում որակավորվեց որպես «ավելորդ տնօրենների փնտրտուք, տնօրենների դեմ տխրահռչակ հեղափոխություն»: Առանց խորանալու քաղաքապետարանի կրթության վարչության գործունեության ոլորտներում, առանց ծանոթանալու նրա հեռահար պլաններին ու ծրագրերին, հարգարժան հոդվածագիրն անտեղի դրոշ է բարձրացնում ի պաշտպանություն այն կենսաթոշակառու տնօրենների, ովքեր արժանիորեն վաստակած հանգստի են գնալու: Այն փաստը, որ տնտեսական ճգնաժամի օրերին գրեթե հրաշքով գոյատեւեց պետական հոգածությունից դուրս մնացած լեզվական արատ ունեցող երեխաների թիվ 8 հատուկ գիշերօթիկ դպրոցը, կարելի էր միանշանակ վերագրել Հայաստանի բոլոր դպրոցներին ու նրանց տնօրեններին: Այսօր մենք պարտական ենք գլուխ խոնարհել նրանց առաջ, ովքեր սատար եղան միմյանց, օգնեցին ապրելու, գոյատեւելու: Իսկ այսօր մենք ապրում ենք... Դեռեւս անցյալ ուսումնական տարում թիվ 8 հատուկ գիշերօթիկ դպրոցի տնօրեն Կ. Քալաշյանի հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրի ժամկետը օրերս լրացավ: Պայմանագիրն ավարտվեց ոչ միայն այն պատճառով, որ նախկին տնօրենը կենսաթոշակառու է (ի դեպ, տարիների բեռն անպայմանորեն իրեն զգալ է տալիս), այլեւ այն պարզ արդյունքներով, որ արձանագրվել էին համընդհանուր ստուգումներից հետո: Դպրոցում տեղ են գտել մի շարք լուրջ թերություններ, բացթողումներ, խախտումներ: Տնօրենը մոռացել էր, որ (օթեւան լինելուց առաջ եւ հետո) այդ դպրոցը նաեւ ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների կենտրոն է, որ դպրոցը «մի բուռ բրինձ ու մեկ լիտր ձեթ ճարելուց» բացի կարեւորագույն մի դեր էլ ունի՝ կրթել ու դաստիարակել՝ ապահովելով ամենաթանկը՝ կյանքը (աշակերտներից մեկը ավտովթարի էր ենթարկվել հենց տնօրենի աչքի առջեւ): Միայն տնօրենի երկարամյա աշխատանքի ու ապրած տարիների հանդեպ ունեցած հարգանքից դրդված՝ հարկ չենք համարել ընթացք տալ հետաքննության արժանի որոշ փաստերի:

Խիստ անտեղի է հնչում հոդվածագրի հրապարակախոսական ոճի հարցը՝ «իմաստ ունի՞ փորձառու տնօրեններից ձերբազատվելու գործը...»: Թե ինչն է հիմք տվել այսպես մտածելու եւ արտահայտվելու, պարզ չէ: Այնինչ ակնհայտ է մի բան՝ չի թերագնահատվում արվածը, վաստակը, ընդհակառակը, գնահատվում է՝ նորացնելով, բարձրացնելով, ոգեւորելով: Թող նախկին տնօրենը մնա իր դպրոցում, թող օգնի խանդավառ նորին՝ անփորձանք վարելու դպրոցական դժվարին նավը:

Բարին մտածենք միմյանց մասին եւ բարին ակնկալենք:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

digitised by A.R.A.R.@

ընթացիկ

«6 ամիսը ցույց տվեց՝ մենք ճիշտ ուղու վրա ենք»

Արձանագրեց Էդվարդ Սանդոյանը նախարարության կանաչ մահուդով ծածկված սեղանի առջեւ

«Սակայն սրանով հանգստանալ չի կարելի». այս էր աղը ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Էդվարդ Սանդոյանի երեկ կազմակերպված ասուլիսում, որն ամփոփեց 1998 թ. առաջին կիսամյակի ֆինանսատնտեսական իրավիճակը: Ասուլիսն ինչ-որ առումով փոխարինեց վարչապետի ակնկալվող գնահատականներին՝ մանրամասնելով նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հայտարարած տնտեսական ցուցանիշները: 1998 թ. կարգախոսը, Էդ. Սանդոյանի բնորոշմամբ, «Մակրոտնտեսական կայունությունից դեպի տնտեսական աճ եւ զարգացում» ուղեգիծն է, որի առաջին արդյունքում անցած կիսամյակում ՀՆԱ 6,7 տոկոս իրական աճն է, տնտեսության աշխուժացումը հատկապես արդյունաբերության ոլորտում՝ 3,2 տոկոս, սպառողական ապրանքների արտադրությունը եւս աճել է 11,1 տոկոսով: Կիսամյակային կտրվածքով սղաճը եղել է ընդամենը 0,9 տոկոս: Այն մտքի ապացույցը, թե մենք ճիշտ ուղու վրա ենք, Հայաստանում ներդրումների ծավալի ավելացումն է. ներդրումների առավել նախընտրելի ոլորտը սեփականաշնորհված ձեռնարկություններն են, ավելի ճիշտ՝ դրանց գնման համար վճարված դրամական վճարումները. 23 տոկոսը շինարարության մեջ կատարված ներդրումներն են, եւ միայն 3,3 տոկոսն է այդ ներդրումների կատարվել գործող ձեռնարկությունների կանոնադրական հիմնադրամներում: Եթե այս ցուցանիշները համեմատենք 1997 թ. հետ, ապա կստանանք մխիթարական արդյունք՝ 1997 թ. առաջին կիսամյակում կատարվել է շուրջ 2 անգամ ավելի ներդրում, քան ողջ 1997 թ.: Խոսքը հատկապես վերաբերում է օտարերկրյա ներդրումներին, որոնք առաջին կիսամյակում կազմել են գրեթե 49 մլրդ դրամ:

Նախարարության աչքից գրեթե ոչինչ չի վրիպում

Որպես դրական միտում Էդ. Սանդոյանը կարեւորեց կապիտալ շինարարության ոլորտում ներդրումների աշխուժացումը, ընդ որում, կապիտալ շինարարության 49,3 տոկոսը կատարվել է հայաստանյան բնակչության միջոցների հաշվին, ինչն ապացույց է, թե հայաստանցիները փոխում են իրենց վերաբերմունքը տեղական տնտեսական դաշտի վերաբերմամբ. եթե քաղաքացին տուն է կառուցում կամ ձեռնարկություն, ձեռք բերում անշարժ գույք, ապա նա ավելի վստահությամբ է նայում իր ապագային վաղվա օրվան: Օտարերկրյա ներդրողների հաշվին Հայաստանում կատարվել է կապիտալ շինարարության 15,4 տոկոսը, ՀԲ վարկերի հաշվին 13,4 տոկոսը, իսկ 9,6 տոկոսը հանրապետական բյուջեի միջոցով: Էդ. Սանդոյանը նշեց, թե 98 թ. առաջին անգամ աղետի գոտում հունվար-մայիս ամիսներին պետական բյուջեի ֆինանսավորման շնորհիվ իրականացվել է բնակելի շենքերի սոցիալ-մշակութային եւ արտադրական նշանակության օբյեկտների շինարարություն 1 մլրդ 926 մլն դրամի: **«Ազգի»** հարցին, թե ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունն ինչպես է վերահսկում բյուջետային ծախսերի նպատակայնությունը, Էդ. Սանդոյանը վստահ ժպիտով պատասխանեց. «Նախարարությունն իրականացրել է 450-500 ստուգում, վերականգնվել է բյուջեի պահանջի իրավունքը 8 մլրդ դրամից ավելի գումարի վերաբերմամբ, որից արդեն 2,5 մլրդ դրամ ուղղակի վերադարձվել է: Այդ ստուգումները [illegible] ու անշնորհակալ աշխատանք են, անշնորհակալ այն իմաստով, որ շահերի բախում կա եւ թշնամիներ ես ձեռք բերում»: Ընդ որում, նա չհապաղեց լրացնել, թե խոսքն ուղղակի կրիմինալի մասին չէ, այլ հաշվապահական սխալների, ոչ պատշաճ ֆինանսական կարգապահության: Ֆինէկոնոմ նախարարությունը որոշել է առաջնորդվել ոչ թե հետեւանքային ստուգումների, այլ կանխարգելիչ միջոցառումների սկզբունքով: Այսինքն օրական 10-20 ստուգում կատարել բյուջետային ծախսերն իրականացնող գերատեսչություններում, որպեսզի յուրաքանչյուրի մեջ վստահություն առաջանա, թե բյուջետային գումարների հափշտակումը կամ մեղմ ձեւակերպմամբ, ֆինանսական անկարգապահությունն աննկատ չի մնա նախարարության զգոն աչքից՝ ֆինանսական ծախսերի վերահսկումը կատարվում է, Էդ. Սանդոյանի խոստովանությամբ, դաժանության հասնող խստությամբ:

«Ֆինանսական շուկան իրեն պահում է կանխատեսելի»

Էդ. Սանդոյանը համոզված է, թե ֆինանսական շուկան սակավ բացառություններով իրեն պահում է կանխատեսելի, թեեւ այստեղ դրական ձեռքբերումներն ազդեցիկ չեն, ճիշտ է, բանկային դեպոզիտների աճ է նկատվում, զսպվեց վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի աճը, պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի շուկայում դարձյալ կայունություն է, բայց դեռ հեռու է արժեթղթերի առաջնային եւ երկրորդային ձեւավորման ժամանակը: Կառավարության եւ ԿԲ համատեղ ջանքերով հաջողվեց զսպել 97 թ. արձանագրված սղաճի աննախադեպ բարձր տեմպը, բայց այսօր մենք ունենք պարբերական դեֆլյացիա, ինչն Էդ. Սանդոյանը իբրեւ մասնագետ, գնահատեց բացասական, քանզի ակնհայտ է, որ դեֆլյացիայի պայմաններում բացառվում է տնտեսության աճը, գների անկումը հանգեցնում է դրամական զանգվածի սահմանափակման: Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար Էդ. Սուրաղյանը օրերս վերադարձել է Շվեյցարիայից, ուր պայմանավորվածություններ են ձեռք բերվել «Անդրե գրուպի» հետ, որի համաձայն Հայաստանի գյուղատնտեսության զարգացման համար լուրջ ներդրումային ծրագիր կիրականացվի, կստեղծվի լիզինգային ընկերություն, որն անհաս գյուղացիներին կամ գյուղացիական ընկերություններին կտրամադրի արտադրանքի վերամշակման ժամանակակից հոսքագծեր:

Դաժանության հասնող կոշտ վերահսկում

Ի պատասխան **«Ազգի»** հարցի, թե ինչ միջոցառումներ են ձեռնարկվում դեֆլյացիան կանխելու եւ Հայաստանում սղաճի նպատակահարմար սցենար մշակելու ուղղությամբ, Էդ. Սանդոյանն ասաց, որ արդեն խորհրդատվություններ են ընթանում միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ եւ դրամավարկային հարկաբյուջետային քաղաքականությունը շուտով որոշակի փոփոխություններ կկրի: Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունը դժվարությամբ գտնում է բանալին՝ ծրագրելու բյուջետային հնարավոր ծախսերը եւ եկամուտները՝ վերահսկելով գանձապետարանի առկա դրամական հոսքերը: Իսկ ներկա կարճաժամկետ դեֆլյացիան, Էդ. Սանդոյանի կարծիքով, բյուջետային հիմնարկների աշխատողների աշխատավարձերի 20 տոկոս բարձրացմանը զուգընթաց որոշակի սոցիալական ազդեցություն կգործի մեր ներքին շուկայում, որովհետեւ 4,3 տոկոսի դեֆլյացիան բերել է սպառողական գների ինդեքսի էական նվազման: Բայց դրամավարկային եւ ֆիսկալ քաղաքականության գործիքները պետք է փոխվեն, այլապես հռչակված դրամական աճը կմնա թղթի վրա:

Հայաստանում ամենասարսափելի մարդը հարկային տեսուչն է

Իբրեւ նախկին տնտեսավարող գործիչ Էդ. Սանդոյանն անկեղծ խոստովանեց, թե հարկային տեսուչ եւ հարկատու-տնտեսավարող հարաբերությունները Հայաստանում առավել անբարենպաստ են, աղավաղումները եւ սուբյեկտիվիզմը դեռեւս գերակշռում են, իսկ առավել պատկերավոր ասած Հայաստանում ամենասարսափելի մարդը հարկային տեսուչն է: Էդ. Սանդոյանն ասաց, թե ինքը երբեւէ չի վախեցել «լույսի մարդուց», իսկ հարկային տեսուչից անգամ սարսափել է որպես տհաճ արտաքինով մարդուց, որ թեւի տակ պահելով թղթապանակը, կարող է քեզանից պահանջել գրեթե անկանխատեսելի բնույթի եւ որակի փաստաթղթեր. «Եվ ո՞ւմ բողոքես, ի՞նչ դատարան», զինաթափող ուղղամտությամբ շարունակեց նախարարը: Հինգշաբթի կառավարության նիստում որոշում է ընդունվել հարկերի հաշվառման հաշվարկային փաստաթղթերի միասնական համակարգին անցնելու վերաբերյալ: Այս համակարգը թույլ կտա թե շարքային, թե խոշոր հարկատուին հստակ իմանալ, թե հարկային տեսուչն ինչ փաստաթղթերով պետք է պահանջի իրական ծախսերի եւ իրական եկամուտների տվյալները: Գուցե արդեն ձեռնտու չլինի առանց փաստաթղթի գնումներ կատարելը կամ եկամուտները ցույց չտալը, իսկ ինչ վերաբերում է փոքր բիզնեսին կամ կենցաղային բնորոշմամբ X գյուղի Y ձեռնարկության հաշվապահ «Անժիկ տոտային», ապա այն երբեք չի կարող բարձրորակ հաշվապահություն ունենալ: Էդ. Սանդոյանը պաշտպան կանգնեց նման տնտեսավարողներին, որոնցից հաճախ փորձում են պահանջել ամերիկյան համակարգի հաշվապահական հաշվառում. ինչ հասու է Յուպիտերին, շարքային մահկանացուին հասու չէ:

Իր նախարարության 55-րդ օրը կազմակերպված ասուլիսում Էդ. Սանդոյանը լավատես էր. «Հուլիսը հրաշալի ամիս է, եւ հաջորդ ամիսներն ավելի լավը կլինեն, քան նախորդը»:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Վերածնված Շուշին

Վեց տարի է անցել, երբ Արցախի եւ համայն հայության համար ազատագրվեց Շուշին, որն իր աշխարհագրական դիրքով կարեւորագույն հատվածն է եղել 1988-ից սկսած: Այդ ազատագրումից հետո Շուշիի բնակչությունը կամաց-կամաց վերադառնում է իր բնօրրանը եւ այսօր արդեն բնակչության թիվը հասել է մոտ 9000-ի: Շուշի քաղաքն ավերվել եւ հրդեհվել է մոտ 80 տոկոսով: Սակայն արցախցու անուր կամքը օգնում է, որ մոխիրներից վերածնվի քաղաքը:

Շուշիում ներկայումս գործում են երկու միջնակարգ դպրոցներ, որոնք բացվել են 1992 թվականին: Առաջին դպրոցը, որը վերաբացվել է քաղաքի ազատագրման տարում, կրում է Խ. Աբովյանի, իսկ մյուսը՝ հայոց առաջին հանրապետության հիմնադիրներից Արամ Մանուկյանի անունը: 1997-98 ուստարում երկու դպրոցներում սովորում էին 500 աշակերտներ: Դպրոցներ գործում են նաեւ շրջանի Քարինտակ, Եղծահող, Հին Շեն, Մեծ Շեն գյուղերում: Ընդհանուր թվով շրջանում սովորում է 850 աշակերտ, մանկավարժների թիվը՝ 145: Այս տարի դպրոց ավարտել են 47 պատանիներ ու աղջիկներ: Շրջանի ղեկավարությունը մեծ ուշադրություն է դարձնում դպրոցներին: Քաղաքում կա նաեւ մեկ մանկապարտեզ, երկու երաժշտական դպրոց, մեկ հիվանդանոց եւ վերջերս էլ կանադահայերի օգնությամբ բացվեց ատամնաբուժարան անվճար:

Ներկայումս Շուշիում գոյություն ունի միայն պատմա-երկրագիտական թանգարան, որտեղ ցուցադրված են արվեստի ու կենցաղի տարբեր բնագավառներ ներկայացնող 600 ցուցանմուշներ:

Հետխորհրդային շրջանի առաջին հայկական կրթօջախներից մեկը Շուշիի մշակութալուսավորական տեխնիկումն է, որտեղ գործում են «դեկորատիվ-կիրառական արվեստ», «թատերական արվեստ», «դասավանդումը տարրական դասարաններում», «աշխատանքի ուսուցում» բաժինները: Շուշիի երբեմնի փառապանծ երաժշտական մշակույթի նորօրյա շարունակողը «Վարանդա» մանկական երգչախումբն է, որի ղեկավարն է Զաքար Քեշիշյանը: Այն բազմաթիվ համերգներ է տվել ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ սփյուռքում: Շուշիի միակ թերթը՝ «Շուշի», ԼՂՀ-ի շրջանի վարչակազմի պաշտոնաթերթն է, որի առաջին համարը լույս է տեսել 1994 թվականի մայիսի 9-ին, եւ ամբողջությամբ նվիրված էր քաղաքի ազատագրման տարեդարձին:

Ներկայացնում եմ թերթի նոր գլխավոր խմբագիր՝ Վարուժան Փամբուխչյանի հետ հարցազրույցը:

– Ի՞նչն է պատճառը, որ թերթն ընդմիջումներով է լույս տեսնում:

– Պատճառները եղել են տարբեր, թերթի նորմալ պարբերականությունը երբեք էլ չի ապահովվել, թեեւ չորս, հինգ խմբագիր է փոխվել: Խմբագրի պարտականությունները ստանձնել եմ հունիսի վերջին եւ այս ամսի սկզբից սկսել ենք աշխատել:

– Պետբյուջեից հատկացումներ արվո՞ւմ են թերթին, եթե ոչ, ի՞նչ միջոցներով եք տպագրում թերթը:

– Բյուջեից անհրաժեշտ գումարներ միշտ եղել են, մեր առջեւ խնդիր է դրված Շուշիի շրջանի վարչակազմի եւ հատկապես նրա ղեկավար Սերգեյ Միրզոյանի կողմից՝ ապահովել թերթի պարբերականությունը ամսական երկու համար ճիշտ ժամանակին եւ ապահովել շրջանի ազգաբնակչության հետ կապը: Այսինքն ապահովել երկկողմանի կապ:

– Ի՞նչ տպաքանակով է լույս տեսնում թերթը:

– Տպաքանակը նույնպես միշտ կանոնակարգված չի եղել, հիմնականում հրատարակվել է 500 օրինակ, երբեմն 300, 250 օրինակով:

– Ինչի՞ հետ է կապված նվազումը:

– Պետբյուջեի հաշվին հրատարակվող թերթ է եւ միակ խնդիրը օրինակների իրացման հետ է կապված, այդ հարցով աշխատանքներ քիչ են տարվել, որպեսզի թերթը հասնի ընթերցողին:

– Այսօրվա համարը, այսինքն Ձեր խմբագիր նշանակվելուց հետո առաջին համարը քանի՞ օրինակով է լույս տեսել:

– Այս համարը տպագրվել է 1000 օրինակով՝ կապված Սբ. Ամենափրկիչ եկեղեցու վերաբացման հետ: Այս համարից 50 օրինակ անվճար ուղարկելու ենք սփյուռքի գաղութներին, որոնց հետ արդեն հաստատել ենք կապեր: Հետագա ամիսներին, իհարկե, կպակասեցվի թերթի տպաքանակը: Այժմ լուրջ աշխատանքներ ենք տանում թերթը բաժանորդագրական դարձնելու Շուշիում, ամբողջ Արցախում, հատկապես Հայաստանում ու սփյուռքում տարածելու համար:

– Ի՞նչ արժե թերթը եւ ի՞նչ զարգացում կունենա հետագայում:

– Թերթի գները շատ ցածր են եղել մինչեւ հիմա վաճառվել է 50 դրամով, հիմնական գնորդը եղել է պետական ծառայողը, իսկ կրպակներում հատավաճառներ չլինելու պատճառով թերթը մատնվել է անտերության: Այժմ պայմանագրեր ենք կնքելու Ստեփանակերտի ավտոկայանի ձեռնարկության հետ, որպեսզի իրականացնենք հատավաճառը, որը լուրջ հարց է թերթի հետագա զարգացման համար, նաեւ լրացուցիչ միջոցներ են գոյանում թերթի որակը բարձրացնելու:

«Շուշին» համահայկական արժեք ունեցող թերթ դարձնելու համար հարկավոր են համահայկական ջանքեր: Այսօր Արցախի Հանրապետությունը չունի այդ հնարավորությունները, ուստի ակնկալում ենք հովանավորություններ:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ
Շուշի-Երեւան

digitised by A.R.A.R.@

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ

Թալիբները շարունակում են «մաքրագործումները»

1996 թ. վերջերին Աֆղանստանում իշխանության գլուխ անցած թալիբները միջազգային ոչ կառավարական կազմակերպությունների մեծ մասի արտաքսումից հետո զգալիորեն առաջ մղեցին աշխարհի «ամենամաքուր» իսլամական վարչակարգն ստեղծելու իրենց ծրագիրը: «Բժիշկներ առանց սահմանի», «Աշխարհի բժիշկներ», «Ակտեդ», «Համերաշխություն» եւ այլ միջազգային կազմակերպությունների 200 ներկայացուցիչներ հուլիսի 19-ին Քաբուլից հեռացան, երբ մերժեցին թալիբների վերջնագիրը: Ծայրահեղական թալիբները միջազգային ոչ կառավարական կազմակերպություններին կարգադրել էին տեղափոխվել Քաբուլի անքնակ, ջրից ու էլեկտրականությունից զուրկ եւ անապահով թաղամասերից մեկը:

Ներկայումս Աֆղանստանի ավելի քան 2/3-ին տիրող թալիբները երբեք չեն թաքցրել իրենց թշնամանքը օտարերկրացիների նկատմամբ: Վերջին ամիսներին նրանք ջանում էին ամեն կերպ ազատվել միջազգային ոչ կառավարական կազմակերպությունների ներկայությունից, որոնց խոսքի ազատությունը խանգարում էր թալիբներին: Մարդասիրական կազմակերպությունների պատասխանատու աշխատակիցներից շատերը բազմիցս հրապարակավ քննադատել էին կանանց հանդեպ Քաբուլի վարչակարգի վարած խտրական քաղաքականությունը: Աֆղանստանում մնալու արտոնություն են ստացել միայն ՄԱԿ-ի եւ Միջազգային կարմիր խաչի գործակալությունները, որոնք առավել շոշափելի դերակատարություն ունեն: Բազմաթիվ ոչ կառավարական կազմակերպությունների արտաքսումը ծանր հարված է, քանի որ Քաբուլի բնակչության առավել չքավոր մասը կազմող 60 տոկոսը խմելու ջրի, սննդամթերքի եւ բուժսպասարկման ոլորտներում ուղղակի կախման մեջ էր այդ կազմակերպություններից, նշում է «Պուեն» հանդեսը:

Պակիստանի եւ Սաուդյան Արաբիայի աջակցությունը վայելող թալիբները ծայրահեղական դիրքերից են մեկնաբանում իսլամական օրենքը՝ շարիաթը, եւ դրա առաջին զոհերը կանայք են: Աֆղանստանում նրանք կորցրել են հասարակական վայրերում խոսելու իրավունքը, ինչպես նաեւ թեկուզ տարրական կրթություն ստանալու կամ աշխատելու իրավունքները: Դրա հետեւանքով դպրոցներից մեկը... Փաքուլցիներին ստիպեն Ղուրանից հատվածներ արտասանել: Միաժամանակ թալիբ «քննիչները» չափում էին տղամարդկանց մորուքների երկարությունը: «Ռադիո շարիաթի» հաղորդման համաձայն, Աֆղանստանում մորուքը պարտադիր է եւ «չպետք է ծնոտի ափի լայնությունից կարճ լինի, քանի որ մորուք կտրելը մեծ հանցանք է»: Թալիբներն արգե-

րոցներում ուսուցչուհիների սուր պակաս է զգացվում: Աֆղան կանայք պարտավոր են ոտքից գլուխ ծածկվել չադրայով եւ նույնիսկ դեմքը փակել հատուկ ցանցով, որի արանքներից աչքերը հազիվ են երեւում: Նրանք ներկայումս արգելափակված պայմաններում ապրում են իրենց տներում, իսկ փողոց են դուրս գալիս ամուսնու կամ եղբոր ուղեկցությամբ: Քաբուլում երթեւեկող ավտոբուսներում, որոնք պարտավոր են օրական որքան անգամ կանգ առնել նամազի ժամերին, տղամարդիկ եւ կանայք առանձին բաժիններ ունեն:

Առաքինության խրախուսման եւ արատի ոչնչացման ազդեցիկ նախարարությունը կրոնական ծիսակատարությունները կանոնակարգելու հատուկ միջոցներ է ձեռնարկել: Վերջին օրերին ճիպոտներով զինված թալիբ մարտիկները պարբերաբար փակում էին մայրաքաղաքի գլխավոր փողոցներից մեկը, որպեսզի լում են երկար մազ կրելը, քանի որ դրանք «սատանային թույլ են տալիս ոջիլ սարքել եւ թաքնվել»: Հիշյալ նախարարությունը երեխաներին արգելում է խաղալ թավշյա արջերով կամ այլ կենդանիներով, քանի որ իսլամական օրենքն արգելում է կենդանի էակների վերարտադրությունը:

Աֆղանստանում ֆիլմեր դիտելը, շախմատ խաղալը, երաժշտություն ունկնդրելը նույնպես արգելված զբաղմունքներ են: Քաբուլում կինոթատրոնները, թատրոնները եւ համերգասրահները փակել են իրենց դռները: Ներկայումս իշխանությունների թույլատրած միակ «մեծ ներկայացումը» սառը զենքով կամ հինգնաձիգներով ի կատար ածվող հրապարակային մահապատիժներն են, որոնք կանոնավորապես կազմակերպվում են մարզադաշտերում մոտ 35 հազար հանդիսականների ներկայությամբ:

Գ. Բ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Իսրայելա-պաղեստինյան հերթական հանդիպումը էական արդյունքներ չտվեց

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իսրայելական եւ պաղեստինյան իշխանությունների ներկայացուցիչների հինգշաբթի երեկոյան այստեղ կայացած հերթական հանդիպումը չհանգեցրեց որեւէ էական արդյունքի: Դրա հետ մեկտեղ պաղեստինցիները, իրենց նախորդ հայտարարություններին հակառակ, մտադիր չեն դադարեցնել անմիջական բանակցությունները Իսրայելի հետ, որոնք վերաբերում են օկուպացված տարածքները նրանց վերադարձնելու երկրորդ փուլին: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, երեք ժամ տեւած հանդիպման ընթացքում կողմերը սոսկ պայմանավորվեցին քննարկել Իսրայելի այն առաջարկությունը, որ նրա զորքերի կողմից թողնվող հողերի 3 տոկոսը վերածվեն բնական արգելոցի, որը պարեկելու են իսրայելցի եւ պաղեստինցի զինծառայողները: Հորդանան գետի արեւմտյան ափի տարածքի եւս 10 տոկոսը պաղեստինցիներին է հանձնվելու առանց լրացուցիչ պայմանների: Հինգշաբթի երեկոյան Յասեր Արաֆաթի պաշտոնական ներկայացուցիչները հայտարարեցին, որ պաղեստինյան կողմը հանդես է գալիս Իսրայելի հետ անմիջական երկխոսությունը շարունակելու օգտին:

Պակիստանա-հնդկական սահմանում վերսկսվել են հրետանային կասարի փոխհրաձգությունները

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Կարճատեւ անդորրից հետո Քաշմիրում Պակիստանի եւ Հնդկաստանի փաստական վերահսկողության գծի (ժամանակավոր սահմանի) մի շարք տեղամասերում նորից են վերսկսվել հրետանային կասարի փոխհրաձգությունները: Պակիստանի զինված ուժերի ներկայացուցիչների հայտարարությունների համաձայն, սահմանի երկայնությամբ տեղաբաշխված հնդկական բանակային զորամասերը անցած օրվա ընթացքում քանիցս հրետանային կայանքներով եւ ծանր ականանետներով չհրահրված կրակ են բացել Պակիստանի տարածքի ուղղությամբ: Գնդակոծությունների հետեւանքով սպանվել են 17 եւ վիրավորվել տասնյակ մարդիկ, հիմնականում խաղաղ բնակիչներ: Ինչպես պնդում են պակիստանցի զինվորականները, պատասխան կրակով «կենդանի ուժի եւ տեխնիկայի ծանր կորուստներ» են պատճառվել հակառակորդին: Նրանց տվյալներով, հնդիկները կորցրել են մինչեւ 15 մարդ՝ սպանված: Քաշմիրի հյուսիսային սահմանում՝ Հիմալայների տարածքում, որին տիրանալու համար Պակիստանն ու Հնդկաստանն արդեն երկու անգամ պատերազմել են միմյանց դեմ, իրադրությունը կտրուկ սրվել է Լանկայի մայրաքաղաք Կոլոմբոյում երկու պետությունների վարչապետների միջեւ տեղի ունեցած հանդիպումից ընդամենը մեկ օր անց:

Դիանայի հուշահամալիրը Ալթորփում բաց կլինի այցելուների առաջ երկու ամիս ամեն տարի

Թանգարան, աղոթարան, սրճարան, հուշանվերների խանութ եւ հեռվում... Դիանայի շիրիմը: Այսպիսի ամբողջական տեսքով Սպենսերների կոմսության նստավայր Ալթորփը հուլիսի սկզբին բացեց իր երկաթե դռները հազարավոր այցելուների առջեւ, որոնք եկել էին մի անգամ եւս հարգանքի տուրք մատուցելու վաղամեռիկ իշխանուհի Դիանային: Ընտանեկան կալվածքը գտնվում է Լոնդոնից 120 կմ հյուսիս: Դիանայի եղբայր Չարլզն ամեն քանք գործադրել էր, որ Ալթորփը դառնա ուխտագնացության պաշտամունքային մի վայր: Նա հոգ էր տարել, որ բացումը տեղի ունենա Դիանայի ծննդյան 37-րդ տարեդարձի օրը եւ կարգադրել, որ այցելուի արժեքը եղել է 39,5 ֆունտ ստեռլինգ կամ 65 դոլար: Բայց այցելուներին ավելի շատ զայրացրել է, որ Չառլզը, հակառակ իր նախորդ հայտարարությանը, որ այցելություններից գոյացած գումարը օգտագործվելու է բացառապես բարեգործական նպատակներով, վերջին րոպեին հայտնել է, թե նվազագույնը 10 տոկոս հատկացվելու է Դիանայի հուշահամալիրի օգտին: Ժողովուրդը քննադատել է Չառլզին՝ «Դիանալենդը» շահադիտական նպատակներով օգտագործելու միտումներ ունենալու համար: Համերգից առաջ եւ հետո ժողովուրդը շրջագայել է ամբողջ համալիրում: Թանգարանում (նախկինում մոտ 100 ձիու ա-

խոռ) զետեղված են եղել Դիանայի տարբեր տարիքի լուսանկարները, նրա դպրոցական տարիների համազգեստները, նամակները, ինչպես նաեւ հոր տարբեր առիթներով նկարած ժապավենները: Այնուհետեւ կանաչապատ ու ծաղիկներով եզերված ճանապարհն այցելուներին առաջնորդել է դեպի արհեստական լիճ, որի կենտրոնում Դիանայի շիրիմն է: Լճի կողքին փոքրիկ մատուռն է, որտեղ կարելի է աղոթել, իսկ քիչ հեռվում՝ սրճարանն ու հուշանվերների խանութը:

լուների համար վայրը փակվի օգոստոսի 30-ին՝ նրա աղետալի վախճանի տարելիցի օրը: Այս մասին հաղորդող «Monday Morning» լիբանանյան շաբաթաթերթն իր հուլիսի 6-ի համարում նշում է, որ նույնիսկ բացումից առաջ 152 հազար մուտքի տոմսերի մեծ մասն արդեն վաճառված է եղել՝ յուրաքանչյուրը 9,50 ֆունտ ստեռլինգով (15–20 դոլար), որն ավելի թանկ է, քան Բեկինգհեմ պալատ մուտք գործելը: Բացման օրը տեղի է ունեցել նաեւ մեծ համերգ՝ մասնակցությամբ անգլիացի լեգենդար պոպ երգիչ Քլիֆ Ռիչարդսի, Քրիս դը Բուրգի, թավջութակահար Ջուլիըն Լոյդ Վեբերի եւ օպերային երգչուհի Լեզլի Գարեթի: Համերգի տոմ-

Ամեն ինչ արված է, որ Դիանայի ոգին թեւածի այդ տարածքում եւ մուտք գործի յուրաքանչյուրի սիրտը:

Հ. Ծ.

ԼԻԲԱՆԱՆՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Սիրիան եւ Ամերիկան բարելավում են Լիբանանի էներգահամալիրը

Լիբանանյան «Monday Morning» շաբաթաթերթն իր հուլիսի 6-ի համարում նշում է, որ Սիրիան եւ Ամերիկան օգնության ձեռք են մեկնում Լիբանանին՝ բարելավելու երկրի էներգամատակարարման եւ վարձերի գանձման համակարգերը:

Հունիսի վերջերին Լիբանանի էլեկտրականության եւ ջրային ռեսուրսների նախարար Էլի Հոբեյկան իր խորհրդատուների՝ լիբանանյան էլեկտրականության վարչության ընդհանուր տնօրեն Ժոզեֆ Հայեքի, նավթարդյունաբերության նախարարության ընդհանուր տնօրեն Նիկոլաս Նասերի, ֆինանսների նախարարության ներկայացուցիչ Թամիմ Մուսայի եւ այլոց հետ հանդիպել է սիրիական կողմի պատվիրակության հետ, որի մեջ մտնում են նավթարդյունաբերության նախարար Մոհամեդ Ջամալը, սիրիական նավթընկերության գլխավոր տնօրեն դոկտ. Ահմեդ Մալան եւ բնական գազի ռեսուրսների զարգացման բաժնի տնօրեն Ալի Աբբասը: Ստորագրվել է համաձայնագիր, որով նախատեսվում է Սիրիայից բնական գազ մատակարարել Լիբանանին եւ դրանից էլեկտրականություն ստանալ:

Հանդիպման ավարտին կայացած մամուլի ասուլիսի ընթացքում նախարար Հոբեյկան նշել է, որ այդ անցումը զգալիորեն նվազեցնելու է ծախսերը, ինչպես նաեւ շրջակա միջավայրի կեղտոտվածությունը: Ծրագիրը լինելու է երկու փուլից. առաջինը նախատեսում է սիրիական գազի միակցումը լիբանանյան Բեդաուիյա էլեկտրակայանին, որը մոտ երկու տարի է պահանջելու, իսկ երկրորդի ընթացքում Բեդաուիյան պետք է միանա Զահրանի շրջանում գտնվող էլեկտրակայանին: Ծրագիրը, ըստ նրա, կենսական նշանակություն ունի ինչպես Լիբանանի, այնպես էլ Սիրիայի համար: Պատասխանելով այն հարցին, թե արդյոք սիրիական բնական գազը բավականացնելո՞ւ է պահանջները, նա նշել է, որ բանակցությունների ընթացքում Լիբանանին տրվելու է «առաջնայինը» լինելու առավելությունը, նույնիսկ եթե դա նշանակելու է նվազեցնել մատակարարումները սիրիական էլեկտրակայաններին: Նա ավելացրել է, որ բնական գազի նոր ռեսուրսների որոնումները շարունակվում են, եւ նոր մեթոդի անցնելը 100 մլն դոլարի խնայողություն էր ապահովելու երկրին:

Մյուս կողմից, Ամերիկան էլ է օգնության ձեռք մեկնում իր առեւտրի եւ զարգացման գործակալության միջոցով: Սիրիայի հետ համաձայնությունը կնքելու հաջորդ օրն իսկ մեկ ուրիշ պայմանագիր է ստորագրվել լիբանանյան կողմից նախարար Հոբեյկայի եւ Ռուդի Բարուդիի եւ ամերիկյան կողմից դեսպան Ռիչարդ Ջոնզի եւ առեւտրական գործերի հավատարմատար Լարա Ֆրիդմանի միջեւ, որով նախատեսվում է գրանցների ձեւով նախ հատկացնել 340 հազար դոլար էլեկտրականության վարձերի գանձման համակարգը բարելավելու, իսկ հետո նաեւ 500 հազար դոլար բնական գազից էլեկտրականություն ստանալու գործընթացն ուսումնասիրելու համար: Ըստ դեսպան Ջոնզի, գրանցները ճանապարհ են հարթելու, որ հետագայում ամերիկյան առաջավոր ընկերություններից տեխնոլոգիական առաքումներ լինեն դեպի Լիբանանի էլեկտրաէներգիայի համակարգը: «Մենք ուրախ ենք, որ այս առիթը մեզ տրվում է օժանդակելու Լիբանանին այս կենսական նշանակության ոլորտի բարելավման համար», նշել է նա:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Կոմիտասը տառապանքի ճանապարհին

Մինչ այսօր հայ իրականության մեջ Կոմիտասի խելագարության պարագան մնում է քիչ ուսումնասիրված եւ տարակարծությունների տեղիք տվող: Այդ խնդրի վրա լույս սփռելու տեսակետից շատ արժեքավոր է արեւմտահայ գրող Հրանտ Հրահանի՝ Կոմիտասին նվիրված հուշապատումի այս հատվածը, որն ընթերցողին ենք ներկայացնում որոշ կրճատումներով:

ԽԱՉԻԿ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

«Հայկական ջարդերի նախերգանքը սկսվել էր Պոլսի հայ մտավորականների աքսորով 1915 թ. ապրիլի 24-ին: Հայ ժողովրդի հանճարեղ զավակը՝ Կոմիտասը, այդ դժբախտ կարավանի մեջ էր: Առաջին ձերբակալյալը:

Առաջին իսկ օրից հայ աքսորական մտավորականները նախազգացել էին իրենց եղերական վախճանը: Վարուժանն ու մյուսները դեռ Պոլսի կենտրոնական բանտից իրենց սիրո ու գուրգուրանքի առարկան էին դարձրել Կոմիտասին, եւ ամեն կերպ աշխատում էին պահպանել նրա հանգստությունը: Կոմիտասն իր տառապանքի ճանապարհին կրել էր ֆիզիկական եւ հոգեկան չորս ահավոր ցնցումներ, որոնք արդեն բավական էին խանգարելու նրա իմացական հավասարակշռությունը:

Առաջինը տեղի էր ունեցել, երբ երգեցողության միջոցով վտանգն ընկերներին հասկացնելու պահին պահակ ոստիկանն անակնկալ կերպով նրա ծոծրակին բռունցքի մի սոսկալի հարված էր հասցրել, որի հանկարծական ուժգնությունից Կոմիտասը շշմել էր: Այդ սոսկալի հարվածը նա երբեք չմոռացավ, նույնիսկ իր մելամաղձության 20 երկար տարիների ընթացքում:

Մյուս երեքը հոգեկան այնպիսի ալեկոծության էին ենթարկել նրան, որ այդ երեք ցնցումների ծանրության տակ կքել ու ջախջախվել էր վերջնականապես:

Այսպես, դիակների եւ հոգեվարքների միջից անցնելիս Կոմիտասն ականատես է եղել մի սրտաճմլիկ տեսարանի: Նա տեսել էր, թե ինչպես մի հրեշ ոստիկան սվինի մի հարվածով վայրագորեն ճեղքում էր երկունքի ցավերով տառապող մի դեռատի հայուհու փորը, որի նորածին երեխայի առաջին ճիչը խեղդվում էր ոստիկանի հարվածից: Տեսնելով երկու անմեղ էակների գեհենային տանջանքն ու սրտակեղեք մահը, Կոմիտասը մի պահ մնում է արձանացած, գունատ ու այլայլված եւ ձեռքը ճակատին է տանում կանգ առնելով մտածելու համար, թե տեսարանն արդյոք իրականությո՞ւն էր, թե՞ մղձավանջ, մինչեւ որ ոստիկանը մտրակով առաջ է քշում նրան: Երրորդը պատահում է Չանղրի մեծ ճանապարհին, Թավլու հանգրվանում, ուր հասնում է աքսորյալ մտավորականների կարավանը հետիոտն, տաժանելի ճամփորդությունից հոգնած ու ուժասպառ: Նրանք ծարավ էին ու քաղցած: Մի քանի հոգի դույլերով ջուր են բերում, որոնց ի տես Կոմիտասը ուրախությամբ շփում է ձեռքերը: Բայց բաժակ չկա: Վարուժանն առաջին անգամ դույլը բերում է վարպետին եւ մոտեցնում նրա շրթունքներին, որ կարողանա հեշտությամբ խմել: Բայց, հազիվ նա շրթունքները մոտեցրած, գազազած ոստիկանը գալիս է եւ դույլն ուժով քացելով դեն է շպրտում, ջուրը գետին թափում: Կոմիտասը սարսափած թեւը գլխի շուրջը տանելով ծածկում է դեմքը եւ անշարժ մնում, մինչ թրջված դեմքից եւ միրուքից ջուրը թափվում է կաթիլ-կաթիլ նրա փեշերի վրա:

Վերջապես թեւը գլխից վար առնելով եւ մարած նայվածքով դանդաղորեն Կոմիտասը մեղրամոմի պես դեղնած նորից խան է մտնում: Բժիշկ Թորգոմյանը գալիս է իմանալու, թե ի՞նչ է պատահել Կոմիտասին: Ամբողջ կարավանի մեջ խուճապ եւ հուզում է նրա դեմքի մեռելային կերպարանքը:

Մի ժամ հետո Կոմիտասը կրկին դուրս է գալիս խանից եւ միանում ընկերներին, որոնք այս անգամ նոր ջուր էին գտել եւ իսկույն մի բաժակ ճարելով բերել Կոմիտասին: Բայց նա մի դառն ժպիտ դեմքին, դանդաղորեն շարժում է գլուխը եւ մերժում խմել: Սկսում է շրթունքների արանքից անհասկանալի բաներ մրմնջալ: Գիշերը շատ անհանգիստ է անցկացնում:

Հետեւյալ առավոտ, տրված հրամանի համաձայն, կարավանը ճանապարհ է ընկնում Չանղրը՝ պոլսահայ մտավորականության ահավոր գերեզմանը, որի անունն իսկ ցնցում է պատճառում ջարդը վերապրողներին:

Կարավանն անցնում է ձորերի միջով, քաղցած եւ ուժասպառ: Միշտ իր ընկերների հոգածության առարկա դարձած Կոմիտասն ինքն իրեն խոսում է, բայց ոչ ոք բան չի հասկանում նրա կցկտուր խոսքերից: Մի բլրի գագաթին կարավանի կողքից անցնում է մի լքված եւ քոսոտ էշ:

Կոմիտասն անմիջապես վերարկուի ծալքերը հանգրիճում է, աջ ձեռքով բարեւ է բռնում եւ խոնարհվելով էշի առաջ այս անգամ բարձրաձայն գոչում է.

- Մի՛ շտապեք, թողեք, որ ժանդարմն անցնի:

Բնականաբար շատերը հանաք են կարծում ու ծիծաղում այդ խոսքերի վրա: Բայց բժիշկ Թորգոմյանն ու Վարուժանը, որ լավ ծանոթ էին նրա հոգեկան աշխարհին, հասկանում են, որ Կոմիտասի իմացական տագնապը սկսած է: Եվ այդ տագնապի երկրորդ ախտանշանը հայտնվում է Չանղրի մեջ:

Հայ մտավորականները զգալով իրենց մոտալուտ եղերական վախճանը, խնդրում են Կոմիտասին երգել վերջին անգամ: Կոմիտասը չի մերժում, եւ ամենայն պատրաստակամությամբ սկսում է երգել: Վերապրողների վկայությամբ, Կոմիտասը վերջին մեղեդին երգում է գերազանց զգայականությամբ եւ արվեստի բարձր ներդաշնակությամբ, կարծես բոլորովին վերացած նյութական աշխարհից: Այդ երգի կերկերուն վանկերից ուժգնորեն թրթռում է Կոմիտասի խորունկ վշտի ճիչը, որ գիտե, որ բոլորն էլ պիտի մորթվեն քիչ վերջը բարբարոս գազանների կողմից: Ընդհանուր հուզումի մեջ երգը վերջացնող Կոմիտասը տեսնելով իր գլխահակ ընկերների հոգեկան տանջանքը, անօրինակ բոցով վառվում է, աչքերը մեծանում են, եւ հանկարծ, դիվային քրքիջով ծիծաղում է սարսուռի մատնելով ընկերներին, որոնք անմիջապես շրջապատում են նրան եւ ուզում են հանգստացնել: Բայց, դժբախտաբար, շարունակվում է Կոմիտասի խելագար ծիծաղը, որը նրա դեմքի վրա հետզհետե դրոշմում է հոգեկան տանջանքի եւ ներքին ալեկոծության մռայլ կնիքը:

Վերջին բաժանումը բոլորովին է ցնցում Կոմիտասին:

Վերջին պահին մայրաքաղաքից տրված մի հրաման-հեռագրով պահանջում են Կոմիտասին վերադարձնել...

Հեգ Կոմիտասին Կոնիայի ճանապարհով Պոլիս վերադարձրին: Բայց շատ ուշ էր: Երեք ամսվա ֆիզիկական եւ հոգեկան անտանելի տանջանքները խախտել էին մեծ արվեստագետի պայծառ իմացականության հիմքերը եւ նրա անկենդան նայվածքի մեջ երեւում են արդեն ահավոր եղեռնի թողած չարագույժ հետքերը»:

ՀՈԲԵԼՅԱՐ

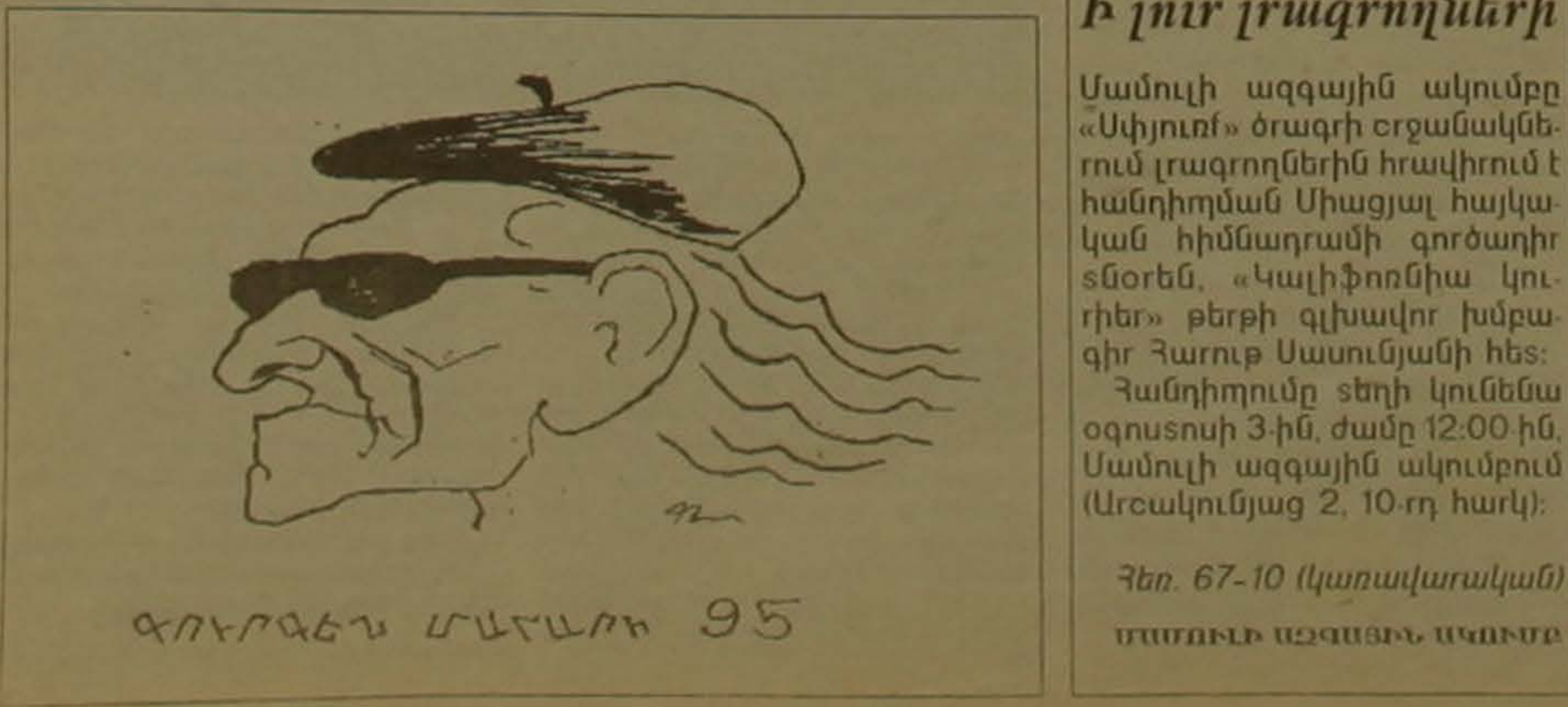

Ի լուր լրագրողների

Սամուլի ազգային ակումբը «Սփյուռք» ծրագրի շրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման Միացյալ հայկական հիմնադրամի գործադիր տնօրեն, «Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի գլխավոր խմբագիր Հարութ Սասունյանի հետ:

Հանդիպումը տեղի կունենա օգոստոսի 3-ին, ժամը 12:00-ին, Սամուլի ազգային ակումբում (Արշակունյաց 2, 10-րդ հարկ):

Հեռ. 67-10 (կառավարական)

ՍԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

100-ԱՄՅԱԿ

Փայտի գեղարվեստական շնչավորումը

Փորագրող Հակոբ Ազատյանի աշխատանքների ցուցահանդեսում

Փայտի գեղարվեստական փորագրող Հակոբ Ազատյանի ծննդյան 100-ամյակի առթիվ ժողովրդական արվեստի թանգարանում բացվել է նրա աշխատանքների ցուցահանդեսը: Հակոբ Ազատյանը ծնվել է Իգդիրում, ունի տնտեսագիտական բարձրագույն կրթություն: Փայտի գեղարվեստական մշակմամբ զբաղվել է մանկուց եւ արդեն հասուն տարիքում հասել է մեծ վարպետության: (Նա հեղինակել է նաեւ «Փայտի գեղարվեստական մշակումը» գիրքը): Նրա ստեղծած զանազան սափորները համարվում են խորհրդային շրջանի փայտարվեստի ամենահետաքրքիր նմուշներից: Փայտի գեղարվեստական մշակմամբ շատերն են զբաղվել, բայց Ազատյանն ուներ տոհմիկ ճաշակ, ուր անմիջապես զգացվում էր հայերի հին փայտարվեստը: Հիշենք Սբ Առաքելոց վանքի դուռը, Սեւանի վանքի քանդակազարդ փայտե դռները: Հակոբ Ազատյանը պահպանելով առարկայի բնականությունը, հասնում է [illegible] ու բուսական նախշի նուրբ ներդաշնակության եւ երբեք չի մոտենում արհեստականության: Նրա աշխատանքները միահյուսված, ամբողջական եւ ներդաշնակ են: Ստալինի 70-ամյակի առթիվ Խորհրդային Հայաստանի կառավարությունը բազմաթիվ նվերների հետ ուղարկել է նաեւ Ազատյանի սափորներից մեկը:

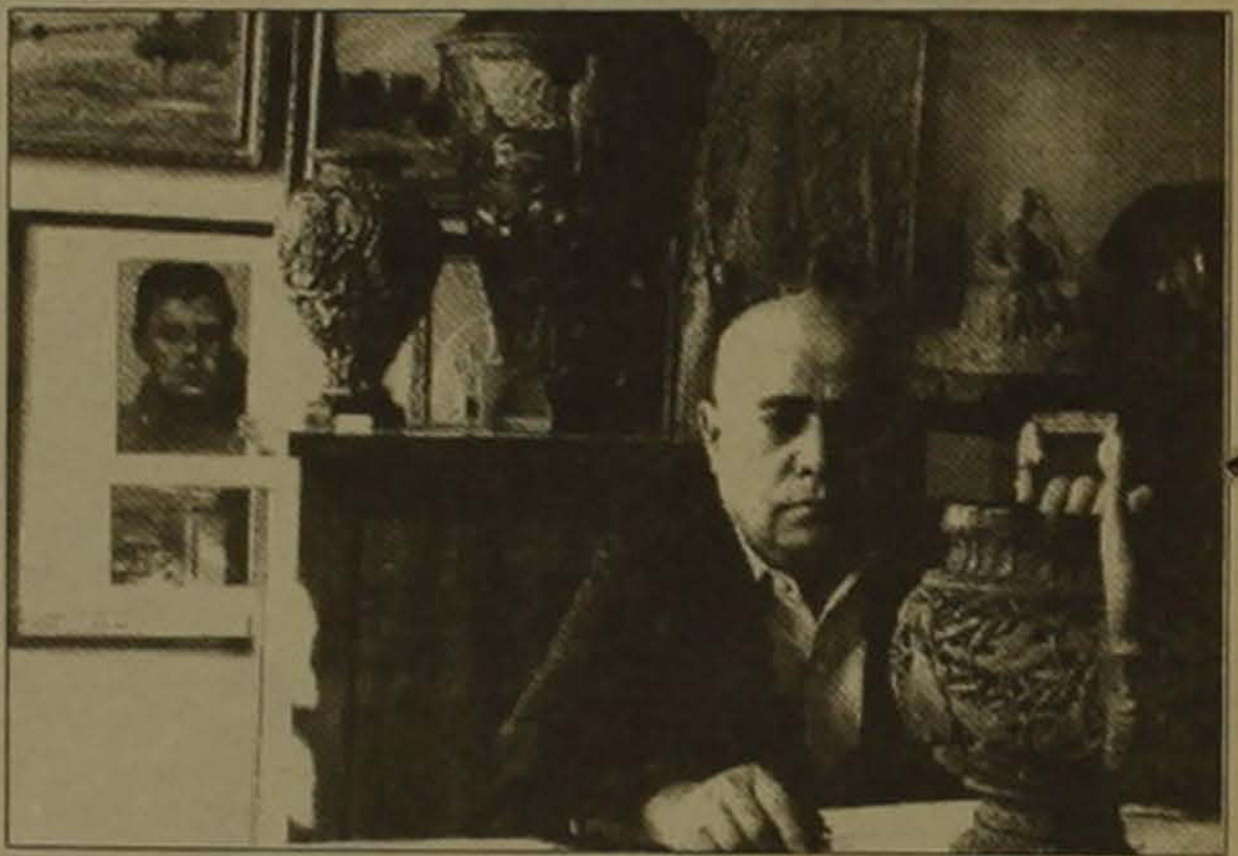

Թանգարանում ցուցադրված են Հակոբ Ազատյանի փայտե հորինվածքները եւ քրոջ՝ Սեդա Ազատյանի եւ նրա որդու՝ ակադեմիկոս Պարիս Հերունու նկարները: Դժբախտաբար մենք այսօր հնարավորություն չունենք ըստ արժանվույն ներկայացնելու մեր մշակների գործը, իսկ մշակույթի բնագավառում չափազանց կարեւոր է հատուկ ուշադրություն, հատուկ տեսակետ մշակելը: Չէ՞ որ երբ 1913 թ. ֆրանսիացի Մարսել Դյուշանը հասարակ իրը բարձրացրեց պատվանդանին, այդ ցուցանմուշը դարձավ 20-րդ դարի մշակույթը խորհրդանշող նշանավոր գործերից մեկը արվեստի պատմության մեջ:

Ա. Ա.

Երեւանը 150-200 հազար տարեկան է

Գարնանը Ձանգվի ձորում ԳԱԱ հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի վաղ հնագիտության բաժնի գիտաշխատողները երկրաբանական ամենահետաքրքիր շերտերում հայտնաբերել են նեանդերթալյան մարդու մնացորդներ, որոնք ուսումնասիրվում են թե՛ Երեւանում եւ թե՛ Մոսկվայում: Գիտնականներն առայժմ ձեռնպահ են մնում հայտարարություններից, մինչեւ համապատասխան գիտական աշխատության լույսընծայումը:

Հիշեցման կարգով ասենք, որ առաջին անգամ 1856 թ. նեանդերթալյան մարդու մնացորդները հայտնաբերվել են ԳԴՀ-ում, Դյուսելդորֆի մոտակայքում գտնվող Նեանդերթալ հովտում: Ի դեպ, նեանդերթալյան մարդու ներքին ծնոտի հատված է հայտնաբերվել Հադրութի շրջանի Ազոխ գյուղի մոտ գտնվող քարայրում:

Ի. Շ.

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ

Հայ դաշնակահարուհու համերգով է բացվելու երաժշտական նոր համերգաշրջանը

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունգարիայի երաժշտական ակադեմիայի «Ֆերենց Լիստ» համերգասրահում 1998-1999 երաժշտական տարին բացելու է Երեւանի դաշնակահարուհի Գայանե Ջաղացպանյանը, որը ժամանակավորապես բնակվում է Բուդապեշտում: Նրա մենակատարմամբ Դանուբի նվագախումբը հնչեցնելու է Արամ Խաչատրյանի դաշնամուրի կոնցերտը, ստեղծագործություն, որն արդեն 20 տարի է, ինչ չի կատարվել Հունգարիայում: Համերգը ղեկավարելու է 23-ամյա դիրիժոր Հեյա Դոմինկոշը, որը վերջերս առաջին մրցանակն է շահել Բուդապեշտում անցկացված դիրիժորների միջազգային մրցույթում:

«Ինձ համար անսահման ուրախություն է նման բարձր պատվի արժանանալը», ասաց Երեւան այցելած դաշնակահարուհին, այնուհետեւ պատմելով անցած մեկ տարվա իր համերգային, մանկավարժական գործունեության մասին:

Նա իր նվագով մասնակցել է անցյալ տարի Բուդապեշտում հայկական մշակույթի կենտրոնի բացման հանդիսավոր արարողությանը, որին հյուր է եղել այն ժամանակ ՀՀ փոխարտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը, ներկայացվել են Փարաջանովի ստեղծագործությունների ցուցահանդեսը եւ հայկական այլ ցուցադրություններ:

Դաշնակահարուհին հետագայում այդտեղ հանդես է եկել նաեւ մենահամերգով, ապա նվագել տեղի ռուսական կենտրոնում անցկացված համերգաշարում, որը նվիրված էր Սվյատոսլավ Ռիխտերի հիշատակին:

Հունգարացիներին մեծ հետաքրքրություն է պատճառել արտիստուհու ներկայացրած կենդանի ծրագիրը Բարտոկի անվան ազգային ռադիոյով. մասնավորապես ուշադրության են արժանացել հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները, այդ թվում՝ Հարություն Դելալյանի մի պիեսը՝ նվիրված Հայոց մեծ եղեռնին: Իսկ Հունգարիայի հեռուստատեսությամբ Ջաղացպանյանը մասնակցել է «Ինտերվիդենիե» ծրագրով հաղորդվող համերգին, որը նվիրված էր Արամ Խաչատրյանին: Նա ներկայացրել է մեր մեծ հայրենակցի «Պոեմը»:

Համերգներից բացի Գայանե Ջաղացպանյանը դասավանդում է նաեւ տեղի կոնսերվատորիայում, վերջերս էլ կոնսերվատորիայի կողմից մեկնել է Հոլանդիա՝ ծանոթանալու տեղի երաժշտական կյանքին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Մեկնարկը՝ սեպտեմբերի 5-ին

Ընդամենը հինգ շաբաթ հետո իրենց մրցաշարային պայքարը կսկսեն 2000 թվականի Եվրոպայի առաջնության 4-րդ խմբի մասնակիցները Ֆրանսիայի, Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Իսլանդիայի, Անդորրայի եւ Հայաստանի հավաքականները։ Այո, լուրջ մրցակիցներ են բաժին հասել մեր թիմին։ Աշխարհի չեմպիոն Ֆրանսիայի, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի հավաքականների հետ մրցակցելը չափազանց դժվար կլինի մեր ֆուտբոլիստների համար։ Իհարկե, չպետք է թերագնահատել նաեւ իսլանդացիներին։ Իսկ փոքրիկ Անդորրայի հավաքականը, պարզ է, մրցաշարի վերջնապահն է համարվում իրավամբ։

Ինչպե՞ս են մեր խմբի մասնակիցները պատրաստվում ընտրական խաղերին։ Հայաստանի հավաքականը երկու ուսումնամարզական հավաք է անցկացրել Երեւանի մերձակա Ծորաղբյուրի մարզաբազայում եւ Ֆրանսիայում։ Թերթը տպագրել է նրա նախապատրաստության վերաբերյալ հարցազրույց հավաքականի գլխավոր մարզիչ Սուրեն Բարսեղյանի հետ («Ազգ», հուլիսի 29)։

Իսկ ինչպե՞ս են մյուսների գործերը։

Աշխարհի 16-րդ առաջնությունում տարած փայլուն հաղթանակից հետո Ֆրանսիայի հավաքականի ֆուտբոլիստները արձակուրդ գնացին։ Իսկ հիմա նրանցից շատերը իրենց ակումբների կազմերում պատրաստվում են ազգային առաջնություններին։ Օրերս փոխվեց թիմի գլխավոր մարզիչը։ Բանն այն է, որ էմե Ժակեն նախապես ասել էր, որ աշխարհի առաջնությունում իր թիմի ցանկացած արդյունքի դեպքում թողնելու է պաշտոնը։ Երեք թեկնածուներ կային, իսկ հավաքականի գլխավոր մարզիչ դարձավ Ժակեի օգնականը՝ 57-ամյա Ռոժե Լեմերը։ Մամլո ասուլիսում նա նշեց, որ իր գործը չափազանց դժվար է աշխարհի չեմպիոններից շատ բան է պահանջվում։ Շատերը համարում են, եւ Լեմերն ինքն էլ հաստատում է, որ հավաքականի նոր ղեկավարը Ժակեի գաղափարների շարունակողը կլինի։ Ֆրանսիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչն ասաց, որ թիմի կազմում անպայման նոր փոփոխություններ կլինեն։ Իսկ ինքը Ռոժե Լեմերը պայմանագիր է կնքել երկու տարով, մինչեւ Եվրոպայի առաջնության ավարտը։

Այս ամիսը շատ կարեւոր էր ռուսաստանյան ֆուտբոլի համար։ Համառ պայքար էր ընթանում երկրի հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնի շուրջ։ Ռուսաստանի ֆուտբոլային միության նախագահ Վյաչեսլավ Կոլոսկովն ամեն կերպ ցանկանում էր հավաքականի գլխավոր մարզչի դերում տեսնել երիտասարդական հավաքականի մարզիչ Միխայիլ Գերշկովիչին։ Սյուսները չէին ուզում։ Մասնագետներից շատերն այդ պաշտոնի ամենահարմար թեկնածու էին համարում Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթ» թիմի գլխավոր մարզիչ Անատոլի Բիշովեցին։ Նախկինում հանրահայտ ֆուտբոլիստը, որը հաջողությունների է հասել նաեւ որպես մարզիչ, շատերին գրավում է իր մասնագիտական բարձր հատկանիշներով։ Գերշկովիչի ինքնաբացարկից հետո Բիշովեցը միաձայն ընտրվեց մարզչի պաշտոնում։ Նա մինչեւ տարեվերջ կհամատեղի ակումբի եւ հավաքականի մարզիչների աշխատանքը։ Բիշովեցին մեծ ու ծանր աշխատանք է սպասում։ Նա փաստորեն նոր հավաքական պետք է ստեղծի, քանի որ հայտնի չէ, թե նախկին խաղացողներից ովքեր են ցանկանում, ովքեր են պատրաստ հանդես գալու երկրի գլխավոր թիմի կազմում։ Բիշովեցը պետք է փորձի համատեղել եվրոպական տարբեր երկրների ակումբներում խաղացող լեգեոնականների եւ Ռուսաստանի առաջնությունում հանդես եկողների տարբեր խաղաոճերն ու տարբեր խաղամակարդակները։ Իսկ առայժմ հավաքականի նոր գլխավոր մարզիչը օգոստոսի 3-ից Մերձմոսկովյան Նովոգորսկի մարզաբազայում երկօրյա «ծանոթության» հավաք կանցկացնի, որի մասնակիցները կլինեն երկրի առաջնությունում խաղացող ֆուտբոլիստները։

Ուկրաինայի հավաքականն այդպիսի խնդիրներ չունի։ Թիմի գլխավոր մարզիչ Յոժեֆ Սաբոյի համար հավաքականի կազմը հիմնականում պարզ է։ Սաբոն հիմնվում է Կիեւի «Դինամո» թիմի վրա, որը վերջին շրջանում բարձրակարգ ֆուտբոլ է ցուցադրում։ Երկրի հավաքականն էլ իրեն շատ լավ դրսեւորեց աշխարհի առաջնության ընտրական խաղերում՝ միայն լրացուցիչ մրցափուլում Ֆրանսիա 98-ի ուղեգիրը զիջելով ապագա մրցանակակիրներին Խորվաթիայի հավաքականին։

Այսքանը մեր խմբի ուժեղների մասին, իսկ Իսլանդիայի ու Անդորրայի հավաքականների մասին մեկ ուրիշ անգամ։

Վերջում նշենք, թե այս տարի ինչ խաղեր կանցկացվեն 4-րդ խմբում։ Սեպտեմբերի 5-ին Հայաստան-Անդորրա, Ուկրաինա-Ռուսաստան, Իսլանդիա-Ֆրանսիա, հոկտեմբերի 10-ին Հայաստան-Իսլանդիա, Ռուսաստան-Ֆրանսիա, Անդորրա-Ուկրաինա, հոկտեմբերի 14-ին Ուկրաինա-Հայաստան, Իսլանդիա-Ռուսաստան, Ֆրանսիա-Անդորրա։

Շախմատային երեկո Ժուռնալիստի կենտրոնական տանը

1968 թ.-ից սկսեց լույս տեսնել «64. Շախմատային տեսություն» հանդեսը։ Նա շարունակեց 30-ականներին հայտնի թերթի լավ ավանդույթները. շախմատասերներին ներկայացավ իբրեւ լուրջ մասնագիտական առումով հեղինակավոր, չափազանց օգտակար ու հետաքրքիր հրատարակություն։ Հանդեսի այդպիսին լինելու գործում մեծ էր նրա առաջին գլխավոր խմբագրի աշխարհի 9-րդ չեմպիոն Տիգրան Պետրոսյանի դերը։ Եվ ահա 30 տարի շարունակ «64»-ը կատարում է իր կարեւոր առաքելությունը։ Մոսկվայի Ժուռնալիստի կենտրոնական տանը տեղի ունեցած երեկոյի ժամանակ այս հոբելյանը նշվեց մեկ այլ իրադարձության՝ շախմատային «Օսկար» մրցանակ շնորհելու արարողության հետ միասին։

Հիշեցնենք, որ աշխարհում լավագույն ճանաչված շախմատիստին եւս առաջին անգամ «Օսկար» շնորհվեց 1968-ին։ Ավելի քան երկու տասնամյակ անց այդ հիանալի ավանդույթն ընդհատվեց եւ միայն երեք տարի առաջ «64»-ի գլխավոր խմբագիր Ալեքսանդր Ռոշալի նախաձեռնությամբ այն վերականգնվեց։ Մրցանակակիր դարձավ Գարրի Կասպարովը։

Վիշվանաթան Անանդ

1997 թվականի «Օսկարի» ընտրություններին մասնակցեցին աշխարհի 55 երկրների 300 լրագրողներ (նրանց թվում էր նաեւ «Ազգի» թղթակիցը)։ Հարցման արդյունքով առաջինը ճանաչվեց հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդը։

Աշխարհի բոլոր շախմատիստների ու շախմատասերների համակրանքը վայելող Անանդը Մոսկվա էր եկել գեղեցկուհի կնոջ հետ։ Դահլիճում էին անցյալի ու ներկայիս հանրահայտ շախմատիստներ, շախմատային գործիչներ, հյուրեր։ Հրավիրված էր նաեւ Տիգրան Պետրոսյանի կինը Ռոնա Պետրոսյանը։ Հանդեսի խմբագրակազմին Անանդին ողջունեցին շատ-շատերը, որոնց թվում նաեւ ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը։ Երկու ռոմանս կատարեց աշխարհի նախկին չեմպիոն 77-ամյա Վասիլի Սմիսլովը, իսկ նրան նվագակցեց գրոսմայստեր Մարկ Տայմանովը։

Իսկ Վիշվանաթան Անանդին «Օսկարը» հանձնեց այդ մրցանակն առաջին անգամ ստացած շախմատիստը աշխարհի 10-րդ չեմպիոն Բորիս Սպասսկին։

ԵՐԵՎԱՆ

Վարչապետն ընդունեց խաղերի հայ չեմպիոններին

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Մոսկվայում ավարտված համաշխարհային պատանեկան խաղերում Հայաստանի ընտրանին վաստակած մեդալների քանակով գրավեց 21-րդ տեղը, իրենից հետ թողնելով Միացյալ Նահանգների, Ֆրանսիայի, Անգլիայի, Իռլանդիայի եւ շատ այլ պետությունների հավաքականների,։ Ինչպես Արմենպրեսին հայտնեցին ՀՀ վարչապետի մամուլի ծառայությունից, հուլիսի 31-ին մեր չեմպիոններին՝ հունա-հռոմեական եւ ազատ ոճի ըմբիշներ Սահակ Հովհաննիսյանին եւ Դավիթ Պապոյանին, սամբիստներ Արարատ Սարգսյանին եւ Կարեն Սահակյանին, արծաթե եւ բրոնզե մեդալակիրներին, բարձր տեղեր գրաված մարզիկներին, մարզիչներին եւ մարզաձեւերի ղեկավարներին ընդունեց ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանը։ Ուրախ եմ եւ հպարտ, որ բարձր պահեցիք մեր պետության պատիվը, հուսով եմ, որ այդ հաղթանակները ճանապարհ կհարթեն նորերի համար, նշել է վարչապետը։ Մարզիկներին, մարզիչներին եւ մարզաձեւերի ղեկավարներին իբրեւ դրամական պարգեւ հանձնվեց 5 մլն դրամ։

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Առաջին անակնկալը

Աթենքում անցկացվող աշխարհի առաջնությունում անցկացվեցին նախնական փուլի երկրորդ տուրի խաղերը։

Ահա դրանց արդյունքները. A խումբ-Հունաստան-Իտալիա՝ 64-58, Կանադա-Սենեգալ՝ 70-57, B խումբ-Հարավսլավիա-Ռուսաստան՝ 82-74, Պուերտո Ռիկո-Ճապոնիա՝ 78-57, C խումբ-Լիտվա-ԱՄՆ՝ 84-82, Բրազիլիա-Հարավային Կորեա՝ 76-73, D խումբ-Իսպանիա-Ավստրալիա՝ 77-76, Արգենտինա-Նիգերիա՝ 68-51։

Տուրի գլխավոր անակնկալը, իհարկե, աշխարհի չեմպիոն ԱՄՆ-ի հավաքականի պարտությունն էր Լիտվայի հավաքականից։

Չափազանց լարված անցավ նաեւ Ռուսաստանի եւ Հարավսլավիայի հավաքականների հանդիպումը։ Խաղի հիմնական ժամանակում հաշիվը հավասար էր՝ 68-68։ Լրացուցիչ ժամանակում արդեն զգալի էր Եվրոպայի չեմպիոնների՝ հարավսլավացիների առավելությունը, որոնք էլ հաղթեցին։

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Թայսոնը վերադառնում է

Նշանավոր բռնցքամարտիկ, ծանր քաշային կարգում աշխարհի նախկին չեմպիոն Մայք Թայսոնը դիմել է Նյու Ջերսիի դատարան՝ կրկին ռինգ վերադառնալու թույլտվություն ստանալու խնդրանքով։ Հիշեցնենք, որ ավելի քան մեկ տարի առաջ Լաս Վեգասում կայացած մենամարտում նա կծել էր մրցակցի՝ աշխարհի չեմպիոն Էվանդեր Հոլիֆիլդի ականջը։ Տխրահռչակ մենամարտին հաջորդած որակազրկման ժամկետը վերջերս էր լրացել, սակայն բռնցքամարտիկը չէր շտապում պաշտոնապես արդարացվել։

Ներկաները նշում են, որ հանձնաժողովին տված բացատրությունների ժամանակ՝ Թայսոնը խտրություն չէր դնում արտահայտությունների մեջ, սակայն նա հավաստիացրել է՝ «էլ չեմ անի» եւ երեւի կարողացել է համոզել, որ մրցակցի ականջն այլեւս չի կծի։ Ինչեւէ, ստուգիչ հանձնաժողովը մեկուկես ամիս ժամանակ ունի քննելու եւ որոշում կայացնելու համար։ Համարյա ոչ ոք չի կասկածում, որ հարցը դրական լուծում կունենա։ Հոլիֆիլդի փաստաբանները հայտարարել են, որ աշխարհի չեմպիոնը ներել է Թայսոնին եւ պատրաստ է կրկին մրցել նրա հետ։

ՀԵԾԱՆՎԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ

«Տուր դը Ֆրանսը» շարունակվում է

Լավատեսները ճիշտ դուրս եկան՝ «Տուր դը Ֆրանսը» շարունակվում է։ Ոստիկանները այլեւս չեն միջամտում հեծանվավազքին, մարզիկներն այլեւս գործադուլ չեն անում։

18-րդ փուլը սկսվեց Ֆրանսիայում՝ Էքս լե Բենում եւ ավարտվեց Շվեյցարիայում՝ Նոյշատելում։ Հաղթանակին հավակնում էին մի խումբ հեծանվորդներ, սակայն վերջին մետրերում ավելի արագ գտնվեց բելգիացի Թոմ Սթեյնը («Մապեի»), որը 218 կմ մրցատարածությունում ցույց տվեց 4 ժամ 53 րոպե 27 վայրկյան ժամանակ եւ իր երրորդ հաղթանակը տարավ հեծանվավազքում։ Հաղթողից միայն մի փոքր հետ մնացին երկրորդ եւ երրորդ տեղերը գրաված գերմանացի Էրիկ Ցաբելը («Տելեկոմ») եւ ավստրալացի Ստյուարտ Օ'Գրեդին (ԳԱՆ)։

Ընդհանուր հաշվարկում շարունակում է առջեւից ընթանալ իտալացի Մարկո Պանտանին («Մերկատոնե Ունո»)։ Նրանից 5 րոպե 42 վայրկյանով է հետ մնում ամերիկացի Բոբի Ջուլիխը («Կոֆիդիս»)։ Խզումը շատ մեծ է, եւ դժվար թե մնացած երեք փուլերի ընթացքում Պանտանին զիջի իր առավելությունը։

Այո, «Տուր դը Ֆրանսի» գլխին կախված վտանգն անցավ, այն շարունակվում է եւ, ինչպես հավաստիացնում էր նրա տնօրեն Ժան-Մարի Լեբլանը, կիրակի օրը եզրագիծը կհատի Փարիզում։

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ԷՔՍՊՈ-98

Լիսաբոնում կնշվի Հայաստանի օրը

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 20-ին Պորտուգալիայի մայրաքաղաք Լիսաբոնում, «ԷՔՍՊՈ-98» ցուցահանդեսի շրջանակներում, որը մեկնարկել է մայիսի 22-ին եւ կտեւի մինչեւ սեպտեմբերի 30-ը, կնշվի Հայաստանի օրը: Ինչպես հաղորդեց ՀՀ բնապահպանության նախարար Սարգիս Շահազիզյանը, որը միաժամանակ ցուցահանդեսի հայկական ցուցադրանքի գերագույն հանձնակատարն է, նախատեսվում է, որ այդ օրը Լիսաբոնի կենտրոնական հրապարակում Պորտուգալիայի եւ Հայաստանի օրհներգերի հնչյունների ներքո կբարձրացվեն զույգ պետությունների դրոշները, ինչպես նաեւ կկայանան մի շարք տոնական միջոցառումներ:

Ըստ Ս. Շահազիզյանի, առանց պորտուգալական կողմի ակտիվ օժանդակության «ԷՔՍՊՈ-98»-ին Հայաստանի մասնակցությունը կարող էր եւ չկայանալ, քանի որ այն կապված էր խոշոր ֆինանսական ծախսերի հետ: Հայկական ցուցադրանքի ձեւակերպման ծախսերի մեծ մասը հանձն առավ «ԷՔՍՊՈ-98»-ի տնօրենությունը, եւ շնորհիվ դրա՝ հայկական կողմի ծախսերը կազմեցին ընդամենը 12 մլն դրամ (մոտ 24 հազար դոլար):

Հայկական ցուցադրանքում ներկայացված են եզակի ցուցանմուշներ մասնավոր հավաքածուներից՝ կավե եւ բրոնզե իրեր, որոնք թվագրվում են մ.թ.ա. 12-13-րդ դարերով, ժամանակակից խեցեգործական արվեստի նմուշներ, հին գորգեր, իրեր օբսիդիանից: Երեւանի կոնյակի գործարանը տրամադրել է պակե տարայի նոր դիզայնով իր արտադրանքի հավաքածուն: Այցելուները մեծ ուշադրություն են դարձնում նաեւ հայկական նամականիշների, ալբոմների եւ ծրարների հավաքածուին, որ տրամադրել է «Նամականիշ» ՊՁ-ն: Առանձին ցուցադրություններ են նվիրված Հայաստանի մշակույթին, պատմությանը, բնությանը, Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին: Ցուցահանդեսին ներկայացվել են ավելի քան 2,5 հազար պլակատներ, բուկլետներ եւ օրացույցներ:

Այցելուները Հայաստանին կարող են ծանոթանալ նաեւ «Սա Հայաստանն է» ֆիլմով, որը ցուցադրվում է ցուցահանդեսի բոլոր օրերին:

Ըստ հայկական ցուցադրանքի պատրաստման պատասխանատու խմբի անդամ Գեորգի Արզումանյանի, մինչեւ օրս Լիսաբոն են ուղարկվում լրացուցիչ ցուցանմուշներ:

ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ

Արման Նավասարդյանը՝ ՀՀ դեսպան Լիբանանում

Դիվանագետը վերադառնում է ակտիվ գործունեության

Երեկ Հայաստանի նախագահի մամուլի գրասենյակը հրապարակեց պետության ղեկավարի հուլիսի 30-ի հրամանագիրը Արման Նավասարդյանին Լիբանանի Հանրապետությունում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան նշանակելու մասին:

Արման Գառնիկի Նավասարդյանը ծնվել է 1939 թ. Երեւանում, մանկավարժի ընտանիքում: 1956 թ. ավարտելով Երեւանի Խ. Աբովյանի անվան միջնակարգ դպրոցը, աշխատել է Երեւանի էլեկտրաճշգրիտսարք գործարանում սկզբում իբրեւ փականագործի աշակերտ, այնուհետեւ խառատ: 1959-66 թթ. աշխատել է Երեւանի ռադիոյում, միաժամանակ 1961 թ. սովորել է Երեւանի Վ. Բրյուսովի անվան ռուսաց եւ օտար լեզուների մանկավարժական ինստիտուտում, որն ավարտել է 1966 թ.: 1966-67 թթ. եղել է սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի ռեֆերենտ, 1968-69 թթ. ավագ ռեֆերենտ: 1967-68 թթ. գործուղվել է Գվինեա, ուր աշխատել է ԽՍՀՄ դեսպանության տնտեսագիտական խորհրդականի աշխատակազմում: 1969-73 թթ. հանդիսացել է Հայաստանի Նախարարների խորհրդի արտաքին կապերի բաժնի ռեֆերենտ, 1973-75 թթ. Հայաստանի արտգործնախարարության արարողակարգի եւ հյուպատոսական բաժնի վարիչ:

Ավարտելով ԽՍՀՄ արտգործնախարարության բարձրագույն դիվանագիտական դպրոցը, աշխատանքի է անցել ԽՍՀՄ ԱԳՆ կենտրոնական աշխատակազմում, այնուհետեւ նշանակվել է Սենեգալում Խ. Միության դեսպանության խորհրդական: Վերադառնալուց հետո կրկին աշխատել է Մոսկվայում, ԱԳՆ կենտրոնական աշխատակազմում:

1990 թ. վերադարձել է Երեւան, նշանակվել Հայաստանի հրատպետկոմի նախագահի առաջին տեղակալ: 1991 թ. ապրիլից 1993 թ. մայիսը եղել է Հայաստանի արտգործնախարարի տեղակալ: 1992 թ. նրան շնորհվել է արտակարգ ու լիազոր դեսպանի դիվանագիտական աստիճան: Ա. Նավասարդյանը եղել է այդ աստիճանն առաջինը ստացող հինգ դիվանագետներից մեկը: 1993 թ. մայիսից մինչեւ 1995 թ. սեպտեմբերը վարել է Ավստրիայում ՀՀ դեսպանի պաշտոնը, միաժամանակ ղեկավարել է ՀՀ պատվիրակությու-

նը ԵԱՀԿ Վիեննայի բանակցություններում, եղել է ՄԱԿ-ի Վիեննայի բաժանմունքում ՀՀ ներկայացուցիչը, ինչպես նաեւ հանրապետությունը ներկայացրել Միավորված ազգերի արդյունաբերական զարգացման կազմակերպությունում (ՅՈՒՆԻԴՈ) եւ միջուկային էներգիայի միջազգային գործակալությունում (ՄԱԳԱՏԵ): Պաշտոնաթող լինելուց հետո ապրել եւ աշխատել է Մոսկվայում, իսկ վերջերս վերադարձել է Երեւան: Ամուսնացած է, ունի երկու որդի:

Լիբանանում ՀՀ առաջին հավատարմատար (1993-96 թթ.), իսկ հետագայում դեսպանն էր (1996 թ. մայիսից) Երվանդ Մելքոնյանը, որը մահացել է անցյալ տարի դեկտեմբերին: Վերջին ամիսներին դեսպանությունը ղեկավարում էր Պողոս Սարաջյանը:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից
«Ազգի» համար

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՄՀՖ-ի 100-րդ թռիչքը կայացավ

Սկիզբը էջ 1

«Մեզ համար դա իսկապես շատ լուրջ աջակցություն էր այն ժամանակահատվածում, երբ մենք նոր էինք ստեղծում մեր պետականությունը, ասաց պրն Դարբինյանը եւ շարունակեց: Համոզված եղեք, որ այդ աջակցությունը մեծապես նպաստել է նաեւ այս պետության կայացմանը: Իհարկե, երկրի սոցիալական վիճակը դեռեւս բավարար չէ, եւ մենք կարծում ենք դեռեւս բավական երկար ժամանակ կարիք կունենանք հումանիտար օգնության: Սակայն կարող ենք հստակ ասել, որ կա բիզնեսի զարգացման ծրագիր եւ այսօր արդեն մենք կարող ենք այս երկու՝ հումանիտար օգնության ծրագրերը եւ զարգացման ծրագրերը դիտարկել որպես մեկ միասնություն»:

Այնուհետեւ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Պիտեր Թոմսոնը նշեց, որ 3 տարի լինելով Հայաստանի դեսպան, նկատեց շատ մեծ փոփոխություններ, երկիրը զարգացման ճանապարհին է, եւ ամերիկյան ավանդության մեջ է մտնում բարեգործությունը եւ օգնությունը զարգացող երկրներին: «Կուզեի հատուկ ուշադրություն դարձնել հայ ամերիկացիներին, ասաց նա: Կարող եմ հստակ ասել, որ այդ հայերն ավելի շատ օգնություն են ուղարկում, քան մեր աղբյուրները: Եվ շնորհակալ եմ այն անձանց, որ առաջին թռիչքից աշխատել են այս ծրագրի վրա՝ եւ որպես տնօրեն, եւ որպես կոորդինատոր: Մենք կշարունակենք մեր օգնությունը»:

Այնուհետեւ իր շնորհակալական խոսք ասաց ֆոնդի տնօրեն Հարութ Սասունյանը, հատկապես շնորհակալություն հայտնելով վարչապետին գեղեցիկ, ոչ ֆորմալ ձեւով ընդունելու համար, շնորհակալություն հայտնեց նաեւ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանին եւ նշեց, որ նա շատ օգնեց ու ընդունեց պատվիրակությանը: Չմոռացավ նշել նաեւ բոլոր դոնոր 7 բարեգործ կազմակերպությունների ներկայացուցիչներին, որոնք նույնպես ժամանել էին Երեւան: Նրանց օգնությունը համարեց ոչ միայն ֆինանսական, այլ նաեւ խորհրդանշական, որ միանցնում են երկու ձեռքեր՝ սփյուռքի հայկական համայնքի եւ Հայաստանի հայերի միջեւ:

ՄՀՖ-ի պատվիրակությունը եռօրյա հյուրընկալության ընթացքում կայցելի աղետի գոտի, Հայաստանի մանկական սրտաբանական կենտրոն, Մեծ եղեռնի հուշարձան, կընդունվի ՀՀ նախագահի, ԱԺ նախագահի կողմից, կայցելի պատմական վայրեր եւ մեկնելուց առաջ Սուրբ Էջմիածնի տաճարում ներկա կգտնվի պատարագին: Նրանց կընդունի նաեւ Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատունը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Մայքլ Դուգլասը՝ ՄԱԿ-ի խաղաղության նոր բանագնաց

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 31 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Այսօրվա դրությամբ կարեւորագույն միջազգային խնդիրը մեծ թվով մարդկանց զոհվելն է տեղային զինված հակամարտություններում, գտնում է

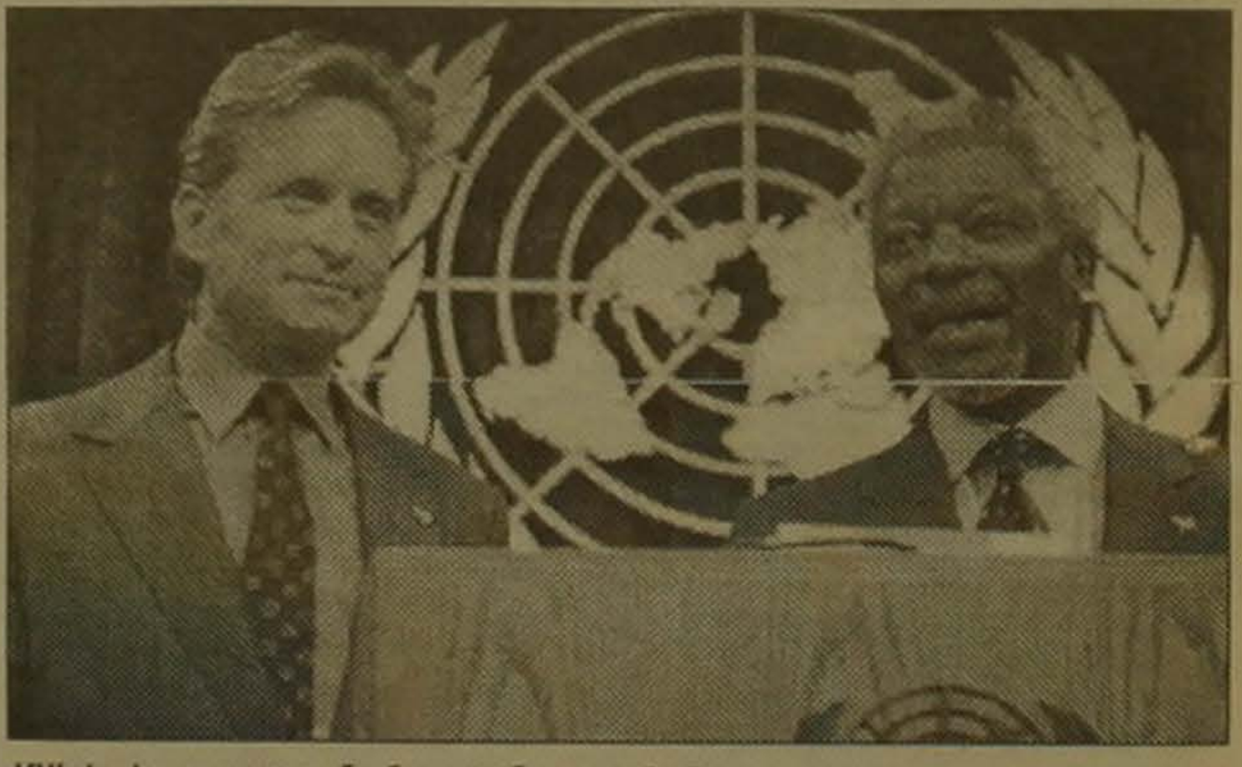

ՄԱԿ-ի խաղաղության նոր բանագնաց, հոլիվուդյան աստղ Մայքլ Դուգլասը: Հինգշաբթի հանդիսավոր արարողության ժամանակ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը Մ. Դուգլասին է հանձնել նրա նոր տիտղոսը հաստատող վկայագիրը: Իր ջանքերը նոր կարգավիճակում նա մտադիր է կենտրոնացնել զինաթափման եւ մարդու իրավունքների պահպանության վրա, ընդգծելով, որ պայքարելու է հանուն միջուկային զենքի լիակատար ոչնչացման:

Մ. Դուգլասն ընդունել է, որ ամերիկյան կինոն գերհագեցած է բռնության տեսարաններով, սակայն խոսել, թե այն նպաստում է զենքի վաճառքի աճին, համարժեք է ձին կառքի հետեւից լծելուն:

Իրանցի առեւտրականները Հայաստանում՝ ինչպես իրենց տանը

Իրանական ապրանքների մեծածախ առեւտրի կենտրոնում օրական վաճառվում է մոտ մոտ 800 տոննա ապրանք

Վերջին 5-6 տարիների ընթացքում իրանական ապրանքներով ողողված Հայաստանի շուկան շարունակում է «գրավված» մնալ Իրանցի առեւտրականների կողմից: Նրանց, ինչպես նաեւ Երեւանի կենտրոնում, հիմնականում մետրոյի «Զորավար Անդրանիկ» կայարանի շրջակայքում սնկի պես աճած իրանական խանութների թիվը ոչ միայն չի պակասում, այլեւ շարունակում է ավելանալ: Պաշտոնական տվյալներով, փաստորեն, Իրանը արդեն մի քանի տարի Հայաստան ապրանքներ ներմուծող երկրների թվում շարունակում է անշեղորեն մնալ երկրորդ տեղում Ռուսաստանից հետո: Հուլիսի 31-ին Երեւանում արեւելյան ազգերին բնորոշ շուքով ու հանդիսավորությամբ նշվեց Իրանցի առեւտրականների կենտրոնի մեկ տարին, որին մասնակցում էին ՀՀ-ում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպան Նիքքար Էսֆահանին, Իրանից ժամանած գործարարներ, տարբեր բնագավառների, այդ թվում մշակույթի, ներկայացուցիչներ:

Հայաստանում իրանցի առեւտրականների կենտրոնի, կամ որ նույնն է՝ իրանական ապրանքների մեծածախ առեւտրի կենտրոնի հիմնումը Իրանի դեսպանության եւ «Հայկոոպի» կողմից, ուներ երկու հիմնական նպատակ կենտրոնացնել Հայաստանում արդեն 5-6 տարի շարունակ առեւտրական գործունեություն ծավալած իրանցի առեւտրականների ուժերը եւ կանոնակարգել իրանական ապրանքների մեծածախ ու մանրածախ առեւտուրը: «Հայկոոպի» եւ Իրանցի առեւտրականների միության միջեւ կնքված պայմանագրով, փաստորեն, Հայաստանի սպառողական ընկերությունների միության Երեւանի միջշրջանային ունիվերսալ մեծածախ բազայի մոտ 85 տոկոսը երեք տարով ամբողջությամբ տրամադրվել է իրանցի առեւտրականներին՝ կենտրոնացված մանրամեծածախ առեւտուր կազմակերպելու համար: Ինչպես տեղեկացրեց կենտրոնի տնօրեն Աբրահամ Մանուկյանը, վարձակալությամբ տրված մոտ 13 հազ քառակուսի մետր այդ տարածքում ամեն օր կատարվում է աշխույժ առեւտուր եւ այն մտայնությունը, թե իրանական ապրանքները տարեցտարի զիջում են իրենց տեղը հայաստանյան շուկայում ի հաշիվ եվրոպական եւ այլ երկրներից եկած ապրանքների եւ իրանական ապրանքների վարկանիշը Հայաստանի բնակչության շրջանում ընկել է, սխալ է, քանի որ կենտրոնում օրական բեռնաթափվում է 20 տոննանոց մոտ 40 մեքենա եւ այդքան էլ վաճառվում: Ընդ որում Իրանից բերված ապրանքները «առաջին ձեռքից» սպառվում են շատ մեծ արագությամբ՝ 15-20 օրում: Ներկայումս մոտ 500 իրանցի առեւտրականներ մասնագիտացված են միայն Հայաստան իրանական ապրանքների ներկրմամբ ու իրացմամբ: Առեւտրականների միության խորհրդի մեջ մտնում են 6 խոշոր առեւտրականներ ու գործարարներ, որոնց նվազագույն կարողությունը հասնում է մեկ մլն ԱՄՆ դոլարի:

Այն հարցին, թե ի՞նչ օգուտ է տալիս կենտրոնը «Հայկոոպին» եւ, ընդհանրապես, հանրապետությանը, պրն Մանուկյանը պատասխանեց, որ կենտրոնի շնորհիվ իրենց քաղաքում ստեղծվել են մոտ 140 լրացուցիչ աշխատատեղեր՝ մոտ 50 դոլար միջին աշխատավարձով, իսկ ապրանքների կենտրոնացված առեւտուրը թույլ է տալիս կատարել ապրանքների որակի եւ ստանդարտների ստուգում ու վերահսկում: Ինչ վերաբերում է իրենց իրանցի առեւտրականներին, որոնցից շատերը արդեն մի քանի տարի իրենց ընտանիքներով հիմնավորվել են Հայաստանում, գոհ են Հայաստանում իրենց բիզնեսից:

Բավականին խորհրդանշական եւ արեւելյան առեւտրականներին բնորոշ էին Իրանցի առեւտրականների միության խորհրդի 6 անդամներից մեկի՝ Մուհամմեդ Դանեշի խոսքերը «Հայաստանում առեւտուր անելը իրանցիների համար ոչ այնքան բիզնես, որքան՝ հայ-իրանական բարեկամության հավաստիք է»: Այս քաղաքականացված պատասխանից հետո պրն Դանեշը ձեռնպահ մնաց ասելուց, թե իր գործունեության 4 տարիների ընթացքում ինչքան ապրանք է վաճառել Հայաստանում եւ ինչքան օգուտ է ստացել: Սակայն դատելով Հայաստանում նրա գործունեության հետագա պլաններից (պրն Դանեշը սկսել եւ ընդարձակելու է իր ներդրումները նաեւ գյուղատնտեսական մթերքների մշակման բնագավառում), ինչպես նաեւ այլ առեւտրականների հետ զրույցներից, կարելի է ենթադրել, որ իրանցի առեւտրականները կզարգացնեն իրենց գործունեությունը Հայաստանում եւ առեւտրականներից մեկի խոսքերով՝ այս հյուրընկալ երկրում կշարունակեն զգալ իրենց ինչպես իրենց տանը:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur/)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 876 Տպաքանակը 3500 Ստորագրված է տպագրության 31. 07. 1998 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@